МИЛЛИОНЛАРНИНГ БАХТ ҚОМУСИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 56 (6174).

21 МАРТ СЕШАНБА 1978 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

ОБЛАСТИМИЗ меҳнаткашлари Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Конституцияси лойиҳасини зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Асосий Қонун лойиҳасида республикамиз гражданларининг ҳуқуқ ва бурчлари яна ҳам аниқ ифодаланган.

Тошкент районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозининг Жамол Ҳикматов бошлиқ бригадаси аъзолари тушки танаффус вақтида дала шийпонига йиғилишиб, Конституция лойиҳасини синчковлик билан ўқиб чиқдилар. Ўзбекистон гражданларига берилган ҳуқуқлар бригада аъзоларини мамнун этди. Бригада аҳли бу йил эртаки экинлардан яна ҳам мўл ҳосил етиштиришга бел боғлаган. Ҳозир бутун имконият зиммадаги вазифани бажаришга қаратилгандир. Суратда: бригада дала шийпонида колхозчилар Асосий Қонун лойиҳасини кўздан кечирмоқдалар.

А. Абалян фотоси.

ҲАЁТИМИЗ ҚОНУНИ

Матбуотда Совет Ўзбекистони тарихида, халқимиз тақдирида ниҳоятда муҳим роль ўйновчи ҳужжат — Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Конституцияси лойиҳаси эълон қилинди.

Республикамиз меҳнаткашлари муҳокамасига қўйилаётган бу ҳаётимизнинг Асосий Қонуни Ўзбекистон ССР Олий Советининг тўртинчи сессияси томонидан ўтган йили ёзда тузилган Конституция комиссияси қилган катта ва самарали ишнинг натижасидир. У совет халқларининг бахтномаси — ССР Иттифоқи Конституцияси [Асосий Қонуни]га тўла мувофиқ равишда ишлаб чиқилди. Унда КПСС тарихий XXV съездининг, КПСС Марказий Комитети 1977 йил май ва октябрь Пленумларининг қарорларида, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқлари ҳамда докладларида баён этилган принципиал хулосалар ва қоидалар ўз ифодасини топган.

Ўзбекистон ССРнинг ҳозир амалда бўлган Конституциясидаги кўпгина қоидалар лойиҳада сақлаб қолинган ва ривожлантирилган. Лойиҳа жонажон республикамизда социалистик ва коммунистик қурилиш тажрибасини умумлаштиради ва бойитади.

Совет Шарқининг чинакам машъали бўлган, ҳур республикалар бузилмас Иттифоқида кун сайин гуллаб-яшнаётган Ўзбекистон экономикаси кейинги йилларда таниб бўлмас даражада ўзгарди. Республика экономикаси, Конституция лойиҳасида таъкидланганидек, СССР территориясидаги ижтимоий ишлаб чиқаришнинг, тақсимот ва айрибошлашнинг барча бўғинларини ўз ичига олган яхлит халқ хўжалик комплексининг таркибий қисмидир. У ҳар тарафлама ривожланган саноатдан, юксак даражада механизациялашган қишлоқ хўжалигидан иборат. Республиканинг социал қиёфаси ўзгарди, ишчилар синфи ўсиб камол топди, ҳозир унинг сафларида ўқимишли, техникавий жиҳатдан саводли, сиёсий жиҳатдан етук 2 миллиондан ортиқ киши бор. Деҳқонлар ҳам ўзгариб, уларнинг психологияси социализм негизида қарор топди. Лойиҳада Ўзбекистон ССРда қишлоқ хўжалик меҳнатини индустриал меҳнатнинг бир турига айлантириш; қишлоқ жойларида халқ маорифи, маданият, соғлиқни сақлаш, савдо ва умумий овқатланиш, маиший хизмат ва коммунал-хўжалик муассасаларининг тармоқларини кенгайтириш, қишлоқ ва овулларни обод посёлкаларга айлантириш программаси изчиллик билан амалга оширилиши таъкидланади.

Республикамизда социалистик зиёлилар халқ ичидан ўсиб етишди. Ўзбекистон территориясида яшаётган барча миллат ва элатлар вакилларининг дўстлиги ва қардошлиги мустаҳкамланиб, кундан-кунга ривож топмоқда.

Жонажон Коммунистик партия раҳбарлигида СССР халқларининг қардошлик оиласида коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш, социалистик ишлаб чиқариш муносабатларини коммунистик муносабатларга аста-секин айлантириш, одамларни коммунистик онглилик руҳида тарбиялаш вазифалари бизда муваффақиятли ҳал этилмоқда. Ана шуларнинг ҳаммаси Конституция лойиҳасида ўзининг яққол ифодасини топган.

«Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси — совет халқи давлат бирлигининг тимсоли бўлган, биргаликда коммунизм қуриш учун барча миллатлар ва элатларни жипслаштирган Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи составида тенг ҳуқуқли республикадир». «СССРда белгилаб қўйилган ягона иттифоқ гражданлигига мувофиқ Ўзбекистон ССРнинг ҳар бир граждани СССР гражданидир». Бу сўзлар республикамизда яшовчи ҳар бир киши қалбини чексиз қувонч ва ифтихор туйғуларига тўлдиради.

Янги Асосий Қонун лойиҳаси боб ва моддаларини ҳаяжонланмай ўқиш мумкин эмас. У билан танишиб чиққан киши жонажон диёримиз эришган ютуқлар учун бениҳоя фахрланади.

Лойиҳада «Социал ривожланиш ва маданият», «Ташқи сиёсий фаолият ва социалистик Ватанни ҳимоя қилиш» деган янги боблар бор. Янги Конституциямизда Ўзбекистон ССР гражданларининг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари ва бурчлари алоҳида кўрсатиб ўтилган. Бу ҳуқуқ, эркинлик ва бурчлар ниҳоятда кенгайганлигини пайқаш қийин эмас. Шунингдек, социалистик демократиянинг чуқурлаштирилганлиги ҳам лойиҳада баён этилган.

Ўзбекистон ССР Конституцияси лойиҳаси умумхалқ муҳокамасига қўйилаётган экан, бу билан ғоят катта вазифаларни амалга ошириш лозим бўлади. Унда СССР Конституцияси лойиҳасини муҳокама қилиш даврида орттирилган тажрибадан самарали фойдаланиш мумкин.

Партия, совет, касаба союз, комсомол органлари Конституция лойиҳасини имкони борича кенг, эркин ва чинакам амалий муҳокама этилишини таъминлашлари керак. Бу ишга меҳнаткашлар оммаси, аҳолининг барча қатламларини жалб қилиш лозим.

Кўп сонли пропагандист ва агитаторлар, сиёсий докладчи, ахборотчи ва сиёсий ташкилотчилардан лойиҳа моҳияти ва мазмунини меҳнаткашлар ўртасида ҳар тарафлама тушунтириш талаб қилинади. Бунда маҳаллий мисол, областимиз ҳаётидан олинган конкрет фактлар асосида социалистик тузумнинг, совет турмуш тарзининг афзалликларини, халқимизнинг ютуқларини, аҳолининг моддий фаровонлиги ва маданий даражасининг муттасил ўсганлигини очиб бериш муҳимдир. Халқ манфаатларини ҳамма нарсадан юқори қўйган Совет давлатининг инсонпарварлик моҳияти чуқур тушунтириб берилиши керак. Гражданларнинг ҳақиқий эркинлиги ва тенг ҳуқуқлигини гарантиялайдиган социалистик демократиямизнинг моҳиятини ишонарли мисоллар билан кўрсатиб бериш мумкин.

Конституция бобларн ва моддаларини тушунтиришга олимлар, олий ўқув юртларининг профессор, ўқитувчилари, «Билим» жамияти аъзолари жалб этилиши лозим. Сиёсий ўқув машғулотларида лойиҳани ўрганиш, жойларда илмий конференциялар, савол-жавоб кечалари ўтказиш мақсадга мувофиқдир.

Лойиҳа муҳокамаси қарийб бир ой давом этади. Бу муҳим сиёсий кампания қандай бора ётганлигини ҳар тарафлама кенг ёритиш, меҳнаткашлар овозига эътибор билан қулоқ солиш маҳаллий матбуот, телевидение ва радио ходимларининг ҳам жанговар вазифасидир.

Ўзбекистон ССР янги Конституцияси лойиҳасининг муҳокамаси областимиз меҳнаткашларини КПСС XXV съезди қарорлари, ўнинчи беш йилликнинг учинчи зарбдор йили вазифаларини бажариш борасида активликни ошириш билан, умумхалқ социалистик мусобақасини авж олдириш билан боғлаб олиб борилиши зарур.

ЯНГИ МАРРАЛАРГА ЧОРЛАЙДИ

Бугун ўзбек меҳнаткашининг қалби ғурур ва ифтихор туйғуси билан тўлиқ. Серқуёш республикамизнинг янги Конституцияси лойиҳаси умумхалқ муҳокамасига қўйилганлиги уни янги юксак марраларга ундамоқда.

Конституция лойиҳасида социалистик демократияни янада кенгайтириш ва чуқурлаштиришга алоҳида эътибор берилган. Бу айниқса халқ депутатлари ҳақидаги бобда ўзининг ёрқин ифодасини топган. Ундаги 97-моддада депутатнинг халқ ҳокимияти мухтор вакили эканлиги, халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида муҳим масалаларни ҳал этишда актив иштирок қилиши алоҳида уқтирилади.

Социал ривожланиш ва маданиятимиз тараққиётига лойиҳада кенг ўрин берилганлигини ҳам қизғин қўллаб-қувватлайман.

О. ШЕРАЛИЕВА,
Ўрта Чирчиқ районидаги Энгельс номли колхоз аъзоси.

МАЪҚУЛЛАЙМИЗ

ЎЗБЕКИСТОН Совет Социалистик Республикаси янги Конституцияси лойиҳасининг эълон қилиниши комбинатимиз кўп минг кишилик коллективининг ғайратига-ғайрат қўшиб юборди. Амалдаги Конституция фаолият кўрсата бошлагандан буён ўтган давр ичида барча қардош Совет Социалистик Республикалари қатори серқуёш Ўзбекистон ҳам гуллаб-яшнади, халқ хўжалиги мисли кўрилмаган даражада тараққий этди. Ҳозирги кунларда Ўзбекистон ССРда етиштирилаётган фақат «оқ олтин»гина эмас, балки оғир ва енгил саноатда ишлаб чиқарилаётган минглаб маҳсулотлар, турли хил машина-механизмлар жаҳон миқёсида шуҳрат қозонганлиги ҳаммамизга маълум.

Мана шу шуҳратни республикамизнинг забардаст меҳнаткашлари ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан вужудга келтиришмоқда ва ўз навбатида халқимизнинг турмуш фаровонлиги тобора юксалиб боряпти. Зеро, республикамиз Асосий Қонуни лойиҳасининг 14-моддасида шундай дейилади: **«Ижтимоий-фойдали меҳнат ва унинг натижалари кишининг жамиятдаги мавқеини белгилайди. Давлат моддий ва маънавий стимулларни уйғунлаштириб, новаторликни, ишга ижодий муносабатни рағбатлантириб, меҳнатни ҳар бир совет кишисининг биринчи ҳаётий эҳтиёжига айлантиришга ёрдам беради».**

Мен бу сўзларнинг инъикосини ўзимнинг шахсий ҳаётимда кўриб турибман. Меҳнатим туфайли обрў-эътибор топдим, СССР Давлат мукофотининг лауреати деган юксак унвонга сазовор бўлдим. Шунингдек, СССР халқ хўжалиги ютуқлари Кўргазмасининг мукофоти — бепул «Москвич» машинасини миниб юрибман. Мен партия ва ҳукуматимизнинг оддий ишчи инсонга кўрсатаётган бундай ғамхўрликларини бошқа ҳамкасб дўстларим ҳаётида ҳам ҳар қадамда учратиб турибман. Биз ишчилар мана шу ғамхўрликка жавобан, Ўзбекистон ССР янги Конституцияси лойиҳасининг умумхалқ муҳокамасига қўйилишига жавобан янада ғайрат билан ишлаб, юрт бойлигига бойлик қўшаверамиз.

В. ПОДВИГИН,
В. И. Ленин номли Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг экскаватор машинисти, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Давлат мукофотининг лауреати.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

Тошкент область партия комитети таъкидлайдики, «Миконд» заводи коллективи КПСС XXV съезди тарихий қарорларини амалга ошира бориб, юбилей йилида ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини оширишда маълум ютуқларни қўлга киритди. 1977 йилда пландагидан ташқари бир неча минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди, муқобил план ҳисобига салкам 420 минг сўмлик халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқарилди.

Прогрессив технологияни, юксак унумли асбоб-ускуналарни яратиш ва жорий қилиш ҳисобига бир неча минг сўмлик иқтисодий самара кўрилди. Пландагидан ташқари 102 минг сўмлик фойда олишга эришилди.

Завод коллективи КПСС Марказий Комитетининг 1977 йил декабрь Пленуми қарорлари ҳамда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Мактубига жавобан 1978 йилда зиммасига оширилган социалистик мажбурият олди. Унда 1978 йил топшириғини 26 декабргача бажариш ва пландагидан ташқари бир неча минг сўмлик маҳсулот реализация қилиш, меҳнат унумдорлигини 5,8 процент ошириш, йил давомида рух биллури ва рангли шишадан 11 хил янги буюм турларини оммавий ишлаб чиқаришни ўзлаштириш, маданий-маиший рўзғор товарларини ўтган йилдагига нисбатан 14,1 процент кўпроқ ишлаб чиқарилишини таъминлаш, 38 та янги асбоб-ускуна, жумладан электрон қурилмалар билан бошқариладиган 7 хил ва 9 та янги прогрессив технология жараёнларини ишлаб чиқиш ва жорий қилиш, бунинг эвазига меҳнат унумдорлигининг икки баравар ва ундан ҳам кўпроқ ошишини таъминлаш назарда тутилади. Хом ашё ва материаллар сарфи 300 минг сўмлик камайтирилади. Прогрессив технологияни жорий қилиш, ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаштириш, техник даражасини ошириш эвазига шартли 245 ишчи кучи иқтисод қилинади.

Область партия комитети «Миконд» заводи коллективининг 1978 йил учун зиммасига олган оширилган социалистик мажбуриятларини маъқуллади.

Тошкент шаҳар партия комитети, Собир Раҳимов район партия комитети, «Миконд» заводи партия комитетига юксак социалистик мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилиши учун зарур бўлган барча чораларни кўриш таклиф этилди.

Шаҳар ва район партия комитетларига, область касаба союзлари Советига ўнинчи беш йиллик учинчи йили давлат планларини тўла ва ошириб бажариш учун оммавий социалистик мусобақани авж олдириш, меҳнат коллективларининг куч-ғайратини шунга сафарбар этиш таклиф этилди. Шунга эришмоқ керакки, ҳарбир иш жойи, ҳар бир бригада, смена ва цехда социалистик мусобақа натижалари ҳар куни якунлансин, энг яхши ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларининг тажрибаси кенг тарғиб қилинсин.

(«Миконд» заводи коллективининг Социалистик мажбуриятлари газетанинг 2-бетида босилган).

ЧИГИТНИ ТЕЗ ВА СОЗ ЭКИБ ОЛАЙЛИК

ОБЛАСТЬ ПАХТАКОРЛАР СОВЕТИНИНГ 1978 ЙИЛДА ПАХТАНИ ЭРТА МУДДАТЛАРДА СИФАТЛИ ЭКИШ, ЧИГИТНИ ЕРНИНГ НАМИГА ТЎЛА ВА БИР ТЕКИС УНДИРИБ ОЛИШ ЮЗАСИДАН

ТАВСИЯЛАРИ

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

Тошкент область партия комитети область пахтакорлар Советининг 1978 йилда пахтани эрта муддатларда сифатли экиш ва уни ернинг намига тўла ва текис ундириб олиш юзасидан тавсияларини маъқуллади.

Район партия комитетларига, район ижроия комитетларига, область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасига, «Узсельхозтехника» область бирлашмасига, область ўсимликларни ҳимоя қилиш станцияси ва унинг жойлардаги органларига, колхоз ва совхозларнинг партия ташкилотларига, раҳбарларига ва мутахассисларига область пахтакорлар Советн тавсияларини район пахтакорлар Советлари йиғилишларида, мутахассислар, механизаторлар, пахтачилик бригадалари коллективлари ўртасида кенг муҳокама қилиш, ҳар бир хўжаликнинг конкрет шароитига қараб, ерни чигит экиш учун ўз вақтида ва сифатли тайёрлаш, чигитни қисқа муддатларда намунали экиш ҳамда тўла ва бир текис ундириб олиш юзасидан календарь иш графиги тузиб чиқиш вазифаси юклатилди.

Область пахтакорлар Совети тавсиялари ҳамма пахтачилик бригадалари дала шийпонларига кўринарли ерга осиб қўйилиши ва бу тавсияларнинг тўла бажарилиши устидан назорат ўрнатилиши керак.

«Тошкент ҳақиқати», «Ташкентская правда» газеталари редакцияларига, область телевидение ва радио эшиттириш бош редакцияларига область пахтакорлар Совети тавсияларини босиб чиқариш ҳамда телевидение ва радио орқали кўрсатиш ҳамда эшиттириш, шунингдек илғор бригада, колхоз, совхоз коллективларининг ерларни экишга ўз вақтида ва сифатли тайёрлаш, чигитни эрта муддатларда экишни намунали ўтказиш ва уни ернинг табиий намига тўла ва бир текис ундириб олиш юзасидан иш тажрибаларини кенг ёритиш топширилди.

Область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартияси XIX съезди қарорларини амалга ошира бориб, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни ва давлатга сотишни кўпайтириш, иш самарадорлиги ва сифатини ошириш юзасидан бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига актив қўшилиб, Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига олинган 1977 йил социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажаришга эришдилар.

Колхозлар ва давлат хўжаликлари юбилей йилида қабул пунктларига 440,7 минг тоннадан зиёдроқ «оқ олтин» етказиб бердилар. Ҳар гектар ердан 32,4 центнердан ҳосил кўтарилиб, етиштирилган жами пахтанинг 80,8 процентн терим агрегатлари ёрдамида йиғиштириб олинди.

Область пахтакорлари КПСС Марказий Комитети декабрь (1977 йил) Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумда сўзлаган ёрқин нутқини катта қизиқиш ва мамнуният билан кутиб олдилар. Улар КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мактубига жавобан ҳар гектар пахта майдонидан 33 центнердан ҳосил кўтариш юзасидан ўнинчи беш йилликнинг учинчи йили учун юксак социалистик мажбурият қабул қилдилар.

Бу йил область пахтакорлари ҳамма майдонларга чигит экиш билан бир вақтда ерни минерал ўғитлар билан озиқлантириш ва гербицид сепишни мўлжалламоқдалар. 112 минг гектар ерга кенг қаторлаб; 68 минг гектар ерга туксизлантирилган чигит аниқ ташлайдиган сеялкалар билан экилади. 102 минг гектар майдондаги ғўза механизация ёрдамида чеканка қилинади, етиштирилган жами ҳосилнинг камида 365 минг тоннаси ёки 85 проценти машиналарда териб олинади.

Область пахтакорларининг ўнинчи беш йилликнинг учинчи йили учун қабул қилган социалистик мажбуриятларининг муддатидан илгари муваффақиятли бажарилиши районлар, колхозлар, совхозлар, бригадалар олдига чигитни эрта муддатларда сифатли қилиб экиш, уни ернинг намига тўла ва бир текис ундириб олиш юзасидан катта ва масъулиятли вазифалар қўяди.

Бу йилги кўклам шароитидан келиб чиққан ҳолда область пахтакорлар Совети муҳим агротехник тадбирлар ўтказиш юзасидан тавсиялар ишлаб чиқди.

1978 йил баҳори одатдагига нисбатан совуқроқ келди. Ҳаводаги ва тупроқдаги ҳарорат 1977 йилдагига нисбатан анча паст. Март ойининг биринчи ва иккинчи ўн кунлигида ёғингарчилик кўп бўлди. Бунинг натижасида пахта майдонини экишга тайёрлаш борасидаги баҳорги дала ишлари ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 8—10 кунга кечикди. Мавжуд аҳволни ҳисобга олган ҳолда ҳар бир районда, хўжаликда ва бригадада юксак уюшқоқлик намуналарини кўрсатиш, ҳар бир кун ва соатдан иложи борича самарали фойдаланиш, ерларни экишга ўз вақтида ва сифатли тайёрлаш лозим. Шу мақсадда ҳамма тракторлар ва чигит экиш ишларида қатнашадиган барча қишлоқ хўжалик техникасини фақат иш жойларида бўлиши устидан қатъий назорат ўрнатиш зарур. Техникадан юқори унум билан фойдаланиш учун дала ишларида банд бўлган механизаторлар, колхозчилар ва совхоз ишчиларига зарур маданий-маиший шароит яратиб бериш лозим.

Ерларни эрта баҳорда энг қисқа муддатларда бороналаш биринчи навбатдаги муҳим вазифадир. Шу мақсадларда бороналаш агрегатларини комплектлашга жиддий эътибор бериш керак бўлади: ҳайдов тракторларига икки қатор қилиб 24 та борона, майда карталарда ишлайдиган ғилдиракли тракторларга эса камида 12 та борона тиркалиши лозим. Ҳар бир хўжаликда тракторларни тайёрлаш ва уларни бороналар билан комплектлашда бороналашни икки кунда тугатишни таъминлаш керак. Бунга эришиш учун ишни кечаси-ю кундузи узлуксиз ташкил этиш, сифатини назорат қилиб бориш лозим. Ерлар ёғингарчиликдан олдин, агар зарурати туғилиб қолса, ёғингарчиликдан кейин бороналанади. Ерни экишга тайёрлаш ва бороналашда карталарни ғўзапоя қолдиқларидан ва кўп йиллик бегона ўтларнинг илдизларидан тўла тозалаш зарур. Ўт босган ерларда кўп йиллик бегона ўт илдизларини йўқотиш мақсадида карталар 8—10 сантиметр чуқурликда ёппа культивация қилиниши ёки ўткир тишли ишчи органлари осилган чизеллар билан ишлов берилиши, сўнгра эса қирқилган илдизларни қўлда териб ташлаш лозим. Суғориладиган ерларда тўлиқ гектарлар ҳосил қилиш мақсадида ҳамма участкаларда карта четларини чизеллаш, дискалаш ва бирйўла органик ўғитлар солиш лозим.

Областдаги айрим хўжаликларда, айниқса, Бекобод районида кучли шамоллар бўлиб ўтганлиги учун тупроқ таркибида етарли миқдорда нам сақланиб қолинмаганлигини ҳисобга олиб, карталарни экиш олдидан суғориш ва шу йўл билан чигитнинг тўла униб чиқишини таъминлаш керак бўлади. Кузда ҳайдаб қўйилган ерларда биринчи навбатда текислаш, карта четларидаги дўнгликларни суриб экин майдонларига қўшиш ва тракторларнинг эркин ҳаракат қилишлари учун зарур шароит яратиш лозим.

[Давоми 3-бетда]

ЭРК ВА ҲУҚУҚИМИЗ РАМЗИ

ГОҲО ўтмишдаги хотин-қизларнинг фожиали ҳаётларини эслаганда мен озод Совет замонида яшаётганимиздан чексиз қувониб кетаман. Ўтган йили Бахтимиз Қомуси СССР Конституцияси қабул қилинди. Яқинда Ўзбекистон ССР Конституциясининг лойиҳаси эълон қилинди. Бу Конституциянинг 33 моддасида ҳам «Ўзбекистон ССРда хотин-қизлар ва эркаклар тенг ҳуқуқларга эгадирлар» деб кўрсатилган. Шунинг учун ҳам биз хотин-қизлар Совет давлатининг куч-қудратини ошириш йўлида эркаклар билан баробар меҳнат қилаяпмиз.

Мен «Оҳангарон» совхозида оддий сут соғувчиман. Бир воқеа мени чексиз қувонтириб юборди. Фермамизда байроқ кўтарилди. Унда менинг номим ёзиб қўйилган эди. Чунки мен ўша куни қарамоғимдаги 20 сигирдан 220 литр сут соғиб олган эдим, ўтган йили 70 тонна сут топширдим. Бизда ҳар бир илғор ҳам ҳамиша шундай тақдирланиб келмоқда. Меҳнаткаш инсон шундай қадрланмоқда.

Биз совет Конституцияси туфайли шундай бахтга эришдик. Мен Ўзбекистон ССР янги Конституция лойиҳасини қўллаб-қувватлайман, Конституция шарафига 1978 йилда боқимимдаги ҳар бир сигирдан 3400 литрдан сут соғиб оламан.

Турсуной УРОЛОВА,
Оҳангарон районидаги «Оҳангарон» совхозининг сут соғувчиси.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия органларида кўп йил, самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг директори Ислом Шомуродович ШОҒУЛОМОВНИ Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ТЕХНИКА ИЖОДКОРЛАРИ СЛЕТИ

«ТАШКЕНТВИНО» комбинатининг клубида область озиқ-овқат саноати корхоналарининг новатор ишчилари ва илғор рационализаторларининг слёти бўлиб ўтди. Слётда область озиқ-овқат саноати ходимлари касаба союзи комитетининг раиси С. Бобоева доклад қилди.

— КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошира борган областимиз озиқ-овқат саноати ходимлари ўнинчи беш йилликнинг ўтган икки йилини юксак меҳнат кўрсаткичлари билан якунладилар,— деди докладчи. — КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг социалистик мусобақани янада авж олдириш тўғрисидаги Мактубидан илҳомланган барча корхоналар коллективлари беш йилликнинг зарбдор учинчи йилида ҳам кўп ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга барча имкониятларни сафарбар этишмоқда.

Тошкент сут ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Хасково» совхози ҳамда «Дамачи» балиқчилик хўжалигининг КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Кўчма Қизил байроғи билан мукофотланиши озиқ-овқат тайёрловчилар меҳнатига берилган юксак баҳодир. Ўтган юбилей йилида ихтисослашган сабзавотчилик ва узумчилик хўжаликларининг коллективлари ҳам самарали ишлашди. «Огонёк», «Қибрай», «Паркент», Гагарин номли, «Дўрмон», «Қорасув» совхозларининг коллективлари зиммаларидаги план ва мажбуриятларни анча ошириб адо этдилар.

Умумколлектив ютуқларида албатта айрим ишлаб чиқариш илғорларининг ҳиссаси каттадир. Шахсий беш йиллик топшириқларини икки, уч ва тўрт йилда бажариш мажбуриятини олиб ишлаётган зарбдорларнинг фаолияти таҳсинга сазовордир. Тошкент тўқимачилик комбинатининг тажрибали ишчиси А. Верзилинанинг «Шогирд мураббийга тенглашсин» шиори остидаги ташаббуси областимизнинг барча корхоналарида кенг қулоч ёйди. Тошкент булка-кондитер комбинатининг қадоқловчиси Г. Михеева СССР Конституциясининг бир йиллигигача шахсий беш йиллик топшириғини бажариш мажбуриятини олди. Унинг касбдоши Хвостова эса «Бугун кечагидан, эртага бугунгидан яхшироқ ишлаш» ташаббуси билан чиқди ва ўтган икки йилда 415 тонна макарон ишлаб чиқарди. Бу нормадагидан икки баробар кўп демакдир. Шунингдек, «Ўртоқ» кондитер фабрикасининг машинисти Жамила Бузрукхонова эришаётган ютуқлар ҳам мақтаса арзигуликдир. Жамила СССР Конституциясининг бир йиллигигача 6 йиллик шахсий топшириқни бажариш ва барча маҳсулотни аъло сифатли бўлишига аҳд қилди.

Ихтирочилар ва рационализаторларни техника тараққиётининг курашчилари деб аташади. Дарҳақиқат, уларнинг халқ хўжалиги равнақига қўшаётган ҳиссалари ниҳоятда салмоқлидир. Ихтирочилик ва рационализаторлик таклифларисиз техника тараққиётини, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва маҳсулот сифатини яхшилашни тасаввур қилиб бўлмайди. Ҳозирги кунларда пойтахт областимизда мингдан ортиқ Бутуниттифоқ ихтирочи ва рационализаторлар жамиятининг аъзолари янги-янги мосламалар ишлаб чиқиш, ихтирочилик ва рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий этишда актив қатнашмоқдалар. Кейинги икки йилда рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий этишдан 2192,0 минг сўмлик иқтисодий фойда олинди.

Техника ижодкорлари ҳақида гап кетганида Янгийўл тажриба — экспериментал колбаса заводининг новаторларини алоҳида эътибор билан тилга оламиз. Коммунистик меҳнат корхонаси деган шарафли номга эга бўлган бу коллективда янги техника ва технологияни жорий этиш бўйича намунали ишлар амалга оширилган. Корхона директори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ихтирочи, Бутуниттифоқ ихтирочи ва рационализаторлар тўртинчи съездининг делегати Наби Жумабоев корхонадаги барча техника янгиликларининг ташаббускори ва муаллифидир. Заводда механизация даражаси 85 процентни ташкил этади. Бу фақат республикада эмас, Иттифоқ миқёсида ҳам юқори кўрсаткич.

Корхонада жами йилига икки миллион сўмлик иқтисодий фойда берадиган 200 та рационализаторлик таклифлари ва ихтиролар ишлаб чиқаришга жорий этилган. Буларнинг натижасида қўл меҳнати ниҳоятда камайди, барча ишлар механизация зиммасига юкланди. Бир сменада ҳар бир ишловчи ҳисобига колбаса маҳсулотлари ишлаб чиқариш 450 килограммни ташкил этади. Бу эса Бутуниттифоқ нормасидан қарийб уч баробар кўпдир. Янги техника ва технология асосида ишлаш натижасида ўтган юбилей йилининг ўзида нормадагидан ташқари 330 минг сўмлик колбаса маҳсулоти ишлаб чиқарилди, 32 минг киловатт соат электр энергияси, 200 гигакалория буғ тежалди. Тежамкорликдан келган жами маблағ 420 минг сўмни ташкил этади. Коллектив В. Тимашов, Н. Тришев, Э. Жетере, Р. Аминов, К. Қодиров, Т. Темиров каби рационализаторлари билан фахрланади.

Ўнинчи беш йилликнинг зарбдор йилида улар пландагига қўшимча 700 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш, планни 14 декабрда бажариш мажбуриятини олишди.

— Бу йил олдимизда янада улкан вазифалар турибди, — деди сўзининг охирида докладчи. — Самарадорлик ва сифатни оширишда сиз рационализатор ва ихтирочиларнинг ҳиссангиз ҳар қачонгидан ҳам улкан бўлишига ишонамиз.

Шундан сўнг ишлаб чиқариш новаторлари, рационализатор ва ихтирочилар сўзга чиқиб, ўз тажрибалари билан ўртоқлашдилар.

— КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Мактубида ихтирочилик ва рационализаторлик фаолиятига катта баҳо берилган, — деди «Ташкентвино» бирлашмасининг ишчиси, илғор рационализатор Нафиков. — Ўтган йили бизда ўн тўртта таклиф ишлаб чиқаришга жорий этилди ва улардан йилига 14,3 минг сўмлик иқтисодий фойда олинади. Корхонамизда техника ижодкорларининг техникавий билими ва малакаларини оширишга доимий эътибор бериб келинмоқда.

Тошкент сут ишлаб чиқариш бирлашмаси бош инженери Т. Йўлдошев сўзга чиқиб, юбилей йили натижалари бўйича қўлга киритилган юксак мукофот барча ишчи ва хизматчиларни янги зафарлар сари руҳлантириб юборганини таъкидлади. Бирлашмада ўтган йили жами 49 та таклиф ишлаб чиқаришга жорий этилди. Улар йилига 25 минг сўм иқтисодий фойда келтиради. Аитов, Григин, Кудрявский, Ғаниев ва Ҳамидов каби илғор новаторлар номи фахр билан тилга олинади.

Слётда сўзга чиққан Тошкент булка-кондитер комбинатининг қадоқловчиси Н. Хвостова, Янгийўл тажриба экспериментал колбаса заводининг директори, республикада хизмат кўрсатган ихтирочи Н. Жумабоев, У. Юсупов номли аграр саноат ишлаб чиқариш бирлашмасининг новатор ишчиси А. Рустамов, парфюмерия-косметика фабрикасининг бригадири З. Исаева, «Оҳангарон» совхозининг сут соғувчиси Р. Омонов, «Огонёк» совхозининг ишчиси А. Земковлар ўз тажрибаларини гапириб беришди.

Тошкент области ва Болгария Халқ Республикасининг Хасково округи меҳнаткашлари бир неча йилдан ўзаро социалистик мусобақа асосида меҳнат қилишяпти. Тошкент область касаба союзлари Советининг раиси А. В. Браилов область озиқ-овқат саноатининг илғор новаторларига мусобақадош Хасково округининг ғолиблик нишонлари ва Фахрий Ёрлиқларини тантанали равишда топширди. Улар орасида Тошкент гўшт ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Б. Қодиров, «Хасково» совхозининг ишчилари Т. Йўлдошев, Ҳ. Абдуллаев ва бошқалар бор.

Область Бутуниттифоқ ихтирочилар ва рационализаторлар жамиятининг раиси А. Абдуллаев бир группа илғорларга ВОИР советининг Фахрий Ёрлиқларини топширди. Шунингдек, яна бир группа илғорлар область озиқ-овқат саноати ходимлари касаба союзи комитетининг Фахрий Ёрлиқлари билан тақдирландилар.

Х. ОЛИМЖОНОВ.

ИЮНЬ ОЙИ ҲИСОБИГА

БУТУНИТТИФОҚ социалистик мусобақасининг ғолиби — Ғазалкент тош тарашлаш комбинатининг Султон Усмонов бошлиқ тош кесувчилар бригадаси ўнинчи беш йилликнинг икки йиллик планини 113,4 процентга етказиб бажардилар. Улар москваликларнинг ташаббусига қўшилиб, зиммаларидаги уч йиллик план ва топшириқларини СССР Конституциясининг бир йиллигигача бажариш учун интилишмоқда.

Меҳнатсевар ишчилар 1978 йилни ҳам кўтаринки кайфият билан бошлашди. Январь ойида пландаги 230 куб метр ўрнига 274 куб метр гранит тошлари арраланди. Бу эса ойлик план 119,1 процентга бажарилди, демакдир.

Ҳозир С. Усмонов бригадаси июнь ойи ҳисобига ишламоқда.

БАЙРОҚДОРЛАР

«ЭНЕРГОСТРОИИНДУСТРИЯ» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчи, инженер-техник ходимлари ўтган юбилей йилида ажойиб меҳнат муваффақиятларига эришдилар. Улар «Юбилей йилига зарбдор якун» шиори остида авж олган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилишиб, зиммалардаги социалистик мажбуриятларини шараф билан бажарганликлари учун Тошкент шаҳрининг «Ҳурмат тахтаси»га ёзилдилар.

Яқинда бирлашмага яна бир қувончли хабар келди. Ўтган йилнинг тўртинчи квартали якуни бўйича коллектив СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги корхоналари ўртасида ташкил этилган Бутуниттифоқ мусобақасида ғолиб чиқиб, биринчи ўринни ва Кўчма Қизил Байроқни қўлга киритишга сазовор бўлди.

Воҳид Абдураҳмонов Тошкентдаги 10-автомобиль ремонти заводининг илғор токарларидан ҳисобланади. У бир беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажаришга аҳд қилган. Новатор ишчи шу кунларда смена топшириқларини икки ҳиссага етказиб адо этмоқда. Қўлидан чиқаётган маҳсулотлар аъло даражада бўлмоқда. Суратда: илғор ишчи В. Абдураҳмонов иш устида.

М. Нуриддинов фотоси.

ТОШКЕНТДАГИ «МИКОНД» ЗАВОДИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ 1978 ЙИЛГИ ОШИРИЛГАН

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Заводимиз коллективи юбилей йилини юксак меҳнат кўрсаткичлари билан якунлади. Коллективимиз КПСС Марказий Комитетининг 1977 йил декабрь Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1978 йил планини тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириш ҳамда ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш учун курашни кучайтириш тўғрисида»ги Мактубига амал қилиб, Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилди ва зиммасига қуйидаги социалистик мажбуриятларни олади:

ишлаб чиқариш ҳажми бўйича 1978 йил топшириғи 26 декабргача бажарилади ва пландагидан ташқари бир неча минг сўмлик маҳсулот реализация қилинади, беш йилликнинг уч йиллик топшириғи эса 22 декабргача бажарилади, ишлаб чиқариш ҳажми планда белгиланган 7,8 процент ўрнига 8,5 процент ортади.

Меҳнат унумдорлиги пландаги 5,7 процент ўрнига 5,8 процент ошади. Маҳсулот таннархи 0,15 процент камайтирилади ва пландагидан ташқари ками билан бир неча минг сўмлик фойда олинади.

Завод меҳнаткашлари аҳолининг турли маданий-маиший ва рўзғор буюмларига нисбатан ортиб бораётган эҳтиёжларини кенгроқ қондиришга ҳисса қўшиш мақсадида серталаб бўлган қўрғошин биллури ва рангли шишадан 11 хил янги буюмни кўплаб ишлаб чиқаришни ўзлаштиришга аҳд қилдилар. 4 миллион 40 минг сўмлик маданий-маиший товарлар ишлаб чиқарилади, бундай товарлар ишлаб чиқаришнинг кўпайиш суръати 14,1 процентга етказилади. 1977 йилда эса ҳаммаси бўлиб 3 миллион 542 минг сўмлик шундай товарлар тайёрланган эди.

45 хил номдаги янги, махсус технологик, контроль-ўлчов ва синов асбоб-ускуналари ишлаб чиқилади, 38 та асбоб-ускуна тайёрланади ва ишлаб чиқаришга жорий қилинади, шу жумладан меҳнат унумдорлигини икки баравар ва ундан ҳам ортиқроқ ошириш имконини берадиган етти номдаги электрон қурилмали бошқарув ва тўққиз хил янги прогрессив технологик жараёнлар жорий қилинади.

Прогрессив технологияни жорий қилиш, ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаштириш, техник даражасини ошириш эвазига 60 минг сўмлик иқтисодий самара кўрилади ва 215 ишчи кучи тежаб қолинишига эришилади. Юк ортиш-тушириш, склад, транспорт, ёрдамчи ишлаб чиқаришларни ташкил этишни такомиллаштириш бўйича қатор тадбирлар амалга оширилади.

Оммавий рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракатини кенгайтириш асосида ками билан 450 минг сўмлик шартли йиллик иқтисодий самара олинади.

Сифатни бошқаришнинг комплекс системасини такомиллаштириш ишларини давом эттириш йўли билан СССР янги Конституциясининг бир йиллигигача давлат Сифат белгиси билан чиқарилаётган маҳсулотнинг солиштирма ҳажмини кенг истеъмол товарлари бўйича 10 процентга етказилади.

«Материалларни иқтисод қилиш бўйича тармоқнинг энг яхши корхонаси» номини олиш учун социалистик мусобақага қўшилиб ва иқтисодий тежамкорлик, моддий ресурслардан оқилона фойдаланишга қатъий амал қилиш ҳамда регенерация участкасини кенгайтириш ҳисобига хом ашё ва материаллар сарфиётини ками билан 300 минг сўмлик камайтирилади, шу жумладан 50 тонна қора металл прокати, 5 тонна рангли металл прокати, 50 минг сўмлик кимёвий материалларнинг тежаб қолиниши таъминланади. 720 минг киловатт-соат электр энергия ва 360 тонна шартли ёқилғи тежаб қолинади.

Завод коллективи ўзининг бутун куч-ғайрати ва ижодий ташаббусини зиммага олинган юксак социалистик мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишига сафарбар этади.

Ушбу мажбуриятлар завод коллективининг умумий йиғилишида муҳокама этилиб, қабул қилинган.

ИЛҒОРЛИК ЙЎЛИДАН

Рентабеллик даражаси у ёки бу корхонанинг иқтисодий қувватини белгилайди. Шунинг учун ҳам имкони борича даромадни ошириб, юқори рентабелликни таъминлаш учун курашиш лозим.

Бўстонлиқ паррандачилик фабрикаси 1975 йилгача узлуксиз зарар кўрадиган, рентабеллиги таъминланмаган корхоналардан бири эди. 1975 йилда фабрика 580 минг сўм зарар кўрди. Ўша йили ишлаб чиқарилган тухум ҳамда гўштнинг таннархи қимматлашди. Ҳар минг дона тухумнинг таннархи 92 сўм 70 тийиндан тўғри келиб, пландагидан анча ошиб кетди.

Бир центнер парранда гўштининг таннархи пландаги 199 сўм 60 тийин ўрнига 463 сўм 40 тийинга тушди, ёки 2, 3 баравар кўтарилди. Шунингдек, фабрикада ҳар минг дона тухум, бир центнер гўшт етиштиришга сарфланган озуқа бирлиги ҳам планда белгиланганидан анча ортиқ бўлди.

Кейинги йилларда цехларни реконструкция қилиш ва ишлаб чиқаришга янги технологияни жорий этиш бўйича катта ишлар бажарилди. Тухум қиладиган товуқларнинг зоти яхшиланди, уларнинг бош сонини кўпайтириш, ишлаб чиқаришга фан ютуқлари ва илғорлар тажрибаларини кенг жорий этиш, коллектив ўртасида меҳнат интизомини мустаҳкамлаш каби муҳим масалалар фабрика дирекцияси, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг доимий диққат марказида бўлди.

Айниқса, Новооскольскийдан келтирилган юқори зотли товуқлар фабрика шароитига тез мослашди. Улар катак усулида боқилганида кўплаб тухум бера бошлади.

Паррандаларни озиқлантиришнинг қулай йўллари ўйлаб топилди. Янги озуқа цехи қурилмаси бирйўла ҳамма товуқларни озиқлантириш қувватига эга, озуқалар яхши қориштириб ҳам берилади. Комбинатдан келтирилган озуқалар фабрика зооветеринария лабораториясида чуқур текширувдан ўтказилиб, сўнгра товуқларга бериладиган бўлди. Тухум қиладиган товуқларни кучайтирилган аралаш озуқалар билан боқиш, айниқса, 12 граммдан ўт уни қўшиб бериш, маҳсулдорликни оширишга жуда катта таъсир кўрсатмоқда.

Юқоридаги сингари кўрилган жуда кўп чора тадбирлар паррандалар маҳсулдорлигининг ошиб боришига олиб келмоқда. Фабрикада ўтган йили 55,8 миллион дона тухум ишлаб чиқарилди, бу рақам 1975 йилдагидан 31,8 миллион дона зиёддир. Гўшт етиштириш ҳам 3 баробардан ортиқроқ кўпайди. Ҳар бир товуқдан йил мобайнида олинган тухум 1975 йилдагидан 47 донаданга ортди. Фабриканинг рентабеллик даражаси 18,5 процентга кўтарилди.

Юбилей йилида фабрика 1 миллион 200 минг сўм соф фойда олди. Ҳар 1000 дона тухумнинг таннархини пландаги 80 ўрнига 78 сўмданга туширди. 1 центнер парҳез гўшт етиштириш учун 233 сўм 70 тийин сарфланди. 1000 дона тухум ишлаб чиқариш учун 2,40 озуқа бирлиги, 1 центнер гўшт етиштириш учун 8,05 озуқа бирлиги сарфланди. Бу рақамлар планда белгиланганидан анча камдир. Фабрикада паррандалар бош сонини сақлаш даражаси ҳам анча яхшиланди.

Коммунист Ғайрат Алматов, Константин Васильев бошчилиқ қилаётган бригадалар социалистик мусобақада пешқадамлик қилишмоқда. Ўзаро социалистик мусобақа асосида меҳнат қилаётган Людмила Носкова, Тоира Қўшбоева, Саломат Сайдалиева, Муқаддас Турғунбоева, Нина Фоменко сингари товуқбоқарлар сидқидилдан меҳнат қилишиб, ўзларига бириктирилган товуқлардан кўплаб тухум олишга эришмоқдалар.

— Ишни ўзаро социалистик мусобақа асосида ташкил этганлигимиз учун арзигулик ютуқларга эриша бошладик. Ўтган йили 20 кишига коммунистик меҳнат зарбдори унвони бердик. Жуда кўп товуқбоқарларимиз, слесарларимиз, ишчиларимиз ва хизматчиларимиз фабрика дирекцияси, касаба союз ташкилоти томонидан пул ва бошқа қиммат баҳо буюмлар билан мукофотландилар. Фабрикамизда социалистик мусобақа натижалари ҳар ойда якунланиб, ғолибларга Кўчма Қизил байроқ ҳамда вимпеллар топширилиб турилди. Бу йил ҳам ишни шу хилда давом эттираверамиз, —дейди фабрика партия бюросининг секретари Г. К. Доренкова.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь (1977 йил) Пленуми, СССР Олий Советининг VII сессияси қарорларидан руҳланган фабриканинг меҳнатсевар коллективи зиммаларига оширилган мажбуриятлар қабул қилишди. Бу йил фабрикада 75 миллион дона тухум, 780 тонна парранда гўшти ишлаб чиқарилади. Паррандаларнинг умумий бош сони 460 мингтага етказилади.

Фабрикадаги аҳиллик коллектив аъзоларини ўнинчи беш йилликнинг учинчи йилида янада улкан зафарларга чорламоқда.

И. НЕЪМАТОВ.

ЖАСОРАТ МАДҲИ

ТАҚРИЗ

Улар ўн киши эди. Ўзларидан бир неча баробар ортиқ душман ҳужумларини неча бор даф этишди. Қанча тунлар ухлашмаган, оч-наҳор қолган йигитлар позицияларини ҳамон қўлларида ушлаб турибди. Ўқлар тугади. Саноқли гранаталаргина қолди, холос. Мадад, кутилаётган мададдан эса ҳамон дарак йўқ. Нима қилиш керак?

Фашистлар радиоси эса уларга қарата нуқул бир чақириқни такрорларди:

— Асирга тушинглар, бўлмаса ҳамманг қирилиб кетасизлар!

Офицерлар, сержант ва оддий солдатлар нигоҳи бир кишига қаратилди. Рота комсорги, старший сержант Жўрахон Усмоновга ўн азамат нажот излаб қарарди. Ўзбек йигитидан руҳий далда кутарди.

Жўрахон жўраларига жиддий нигоҳ ташлади. Бошқа дўстлари айтишга тили бормаган сўзни айтди:

— Патронлар тугади. Гранаталар ҳам тугай деб қолди. Ейишга ҳеч нарса йўқ ва дам олиш ҳам мумкин эмас. Бизлар ўн кишимиз, немислар эса юздан ортиқ. Улар ҳадемай яна ташланишади. Мен сизларга бирор кўнгилни кўтарадиган гап айтолмайман. Ўлиш оғир нарса. Агар бизлар турган жойимизда маҳкам турсак, сўнгги нафасимиз қолгунча курашсак, ўлимни доғда қолдирамиз. Биз ўлмаймиз! Ўртоқларимиз бизларга ёрдамга келишади. Ким агар ғалабага умид боғласа, албатта ғолиб келади.

Усмонов эҳтирос билан жўшқин сўзларди. Жангчиларнинг юзида жиддийлик пайдо бўлди. Юзларидаги умидсизлик ўрнини дадиллик аломатлари эгаллай бошлади. Шу вақт кимдир сўз қотди.

— Агар ўртоқларимиз етиб келишмаса-чи, унда нима бўлади?

— Агар етиб келишмаса, — такрорлади комсорг, — ҳа, агар етиб келишмаса, бизлар барибир ўлмаймиз. Бизларни ҳамма вақт эслайдилар, ҳатто юз йилдан кейин ҳам ўртоқларимизнинг фарзандлари бизлар ҳақимизда сўзлайдилар, — Усмонов бир дақиқа хаёлга берилди ва кейин сўзида давом этди. — Бу ерда кимлар жанг қилганлигини билишлари учун, келинглар отларимизни ёзиб қолдирамиз. Агар бизларнинг ҳаммамиз ҳалок бўлсак, дўстларимиз бу рўйхатни топиб оладилар ва бизларни эслайдилар.

Бу ўн азамат ва уларнинг ғоявий сардори Жўрахон номлари йиртиқ газета парчасига ёзилиб патрон гильзасига жойлашади. Ана шу газета парчасига битилган қаҳрамонлар номини ўқиган машҳур ёзувчи, публицист Илья Эренбург ғоят ҳаяжонга тушади. Жангчи шоир Назармат эса илҳомланиб Сож плацдармидаги бу марди-майдонлар ҳақида «Жўрлар баланд сайрайди» очеркида қуйидаги мисраларни битади:

Қирлар ошиб, ўрмонлар ошиб,
Мардлар борар ғалаба томон.
Сож дарёси оқади жўшиб,
Қўшиғида қолар Жўрахон.
Уруш тугаб, она юртига
Сож орқали қайтар Жўрахон.
Ундан ўтган жанглар ўтига
Хаёл бериб, ўтади шу он.
Уруш ўтди бу нур оламдан,
Жўрахон ҳам ўтди бир куни.
Эл ажратмас уни кўксидан
Мумкин эмас унутмоқ уни.

Ҳа, мумкин эмас! Ҳеч ким ва ҳеч нарса унутилмайди! Худди шу фикр куни кеча нашр этилган Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари ҳақидаги «Жасорат» очерклар тўпламининг[1] бош ғоявий мазмунини ташкил этади.

Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округи Ҳарбий Кенгашининг аъзоси, сиёсий бошқарма бошлиғи генерал-лейтенант В. С. Родин китобга ёзган сўзбошисида айтилганидек республикамиз ижод аҳли журналистлар ва ёзувчиларимиз Улуғ Ватан уруши ғолибона якунланиши биланоқ кенг китобхонлар оммасига кўп миллатли Ватанимизнинг буюк жасорати ҳақида ҳикоя қилишни олдиларига мақсад қилиб қўйдилар. Улар кўпчиликка маълум бўлмаган қаҳрамонларни излаб топиб, Ватанимизнинг шарафи, озодлиги ва мустақиллиги учун олиб борилган буюк жанг йилномасининг янги саҳифаларини очдилар.

«)Жасорат» тўплами ана шу зафарноманинг шонли саҳифаларини ўзида мужассам этган.

Китоб Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Комил Яшиннинг «Генерал Раҳимов» очерки билан очилади. Муаллифнинг қуйидаги сўзлари ўқувчи диққатини ўзига жалб этади:

— Адабиёт ўзбек халқининг содиқ фарзанди ҳаёти ва жасоратини акс эттириш учун барча ишларни қилаолдими?

Бу саволга жавоб тариқасида пьеса, бадиий фильм ва бир неча очеркларни санаймиз. Хўш, ёзувчининг ўзи ёзганидек Собир Раҳимовнинг ўлмас образини яратиш борасидаги иш шу билан тугадими? Йўқ, албатта!

— Генерал Собир Раҳимовнинг образи, — деб тасдиқлайди ёзувчи, — мени ҳамон тўлқинлантириб келади.

Очеркда ҳақиқатдан ҳам ана шу тўлқинланиш, муаллиф илҳоми чуқур ҳис этилади. Комил Яшиннинг «Собир Раҳимов менинг ҳаётимга кирганига анча бўлган, у доим мен билан ёнма-ён» деган сўзлари замиридаги ҳақиқат англанади.

Очеркда ёзувчининг бой кечинмалари, юксак бадиий маҳорати публицистик эҳтиросга йўғрилган. У қаҳрамони билан яшайди, курашади, ўйлайди. Муаллифнинг изланиши, айтмоқчи бўлган фикрига эътибор беринг. «Совет жангчисининг шаклланиши... Мен ҳақиқий қаҳрамонликнинг манбалари, кишини ҳарбий жасоратга, оғир, доим ташнишга тўла хизматга тайёрлаган шароит ҳақида кўп ўйлаганман» (10-бет).

Ёзувчи шу аснода ўзбек халқининг содиқ фарзанди образини ёритади. Улкан фактик материаллардан моҳирлик билан фойдаланади.

Комил Яшин Ёзувчилар Союзи раҳбари сифатида қаҳрамони даври нафасини берар экан, ёзувчиларимизнинг уруш йилларидаги фаолиятларига ҳам тўхталиб яхши иш қилган.

— Уруш йиллари, — деб ёзади Комил Яшин, — биринчи кунданоқ адабиётимиз учун катта синов, унинг сиёсий, ғоявий ва бадиий юксакликка кўтарилиш даври бўлди. Асарларимизнинг жанговарлиги, сиёсий ўткирлиги, халқчиллиги ва интернационаллиги кучайди. Ғафур Ғулом, Ойбек, Ҳамид Олимжон, Уйғун, Абдулла Қаҳҳорнинг шеърий ва насрий асарлари Иттифоққа танилди.

Шароф Рашидов, Султон Жўра, Назир Сафаров, Парда Турсун, Шуҳрат сингари кўп ёзувчилар фронтга йўл олиб, олдинги маррада душман билан жанг қилдилар. Ҳарбий бирлашмаларда ўзбек тилида 16 газета чиқиб турди. Бу газеталар М. Исмоилий ва И. Муслим («Қизил Армия»), Назармат («Фронт ҳақиқати»), И. Раҳим ва М. Ҳаким («Қизил армия ҳақиқати»), А. Раҳмат («Суворов натиски»), Н. Сафаров ва З. Фатхуллин («Ватан шарафи учун»), А. Ҳамдам («Ватан учун»), А. Муродхўжаев каби кўпгина журналист ва ёзувчиларнинг бевосита раҳбарлиги ва иштирокида чиқарди.

Назир Сафаровнинг «Оловли излар» очеркини ҳаяжон билан ўқир экансиз, йигирма яшар қаҳрамон Нарзи Ражабов жасоратидан ва бу жасоратнинг умри боқийлигидан воқиф бўласиз. Икки эл, ўзбек ва молдаван халқларининг фарзанди Нарзи образига ёзувчи қони, юрак қўри билан ёндошганини кўрасиз. Қаҳрамонининг оловли изларидан бориб ўзбек йигитининг қаҳрамонлик йўлини тиклаган, унинг образини ёрқин акс эттирган ёзувчининг улкан меҳнати самарасидан баҳраманд бўласиз.

Оқилжон Ҳусановнинг «Катта орден келади» очерки қаҳрамони Очил Қодиров ўз камтарлиги, меҳнаткаш ва камсуқумлилиги билан кишини ўзига мафтун қилади. Очил қаҳрамон юлдузини кўрмай, уни тақмай, тинч оламдан кўз юмади. Ҳамқишлоқлари, ёру-дўстлари ҳам унинг Совет Иттифоқи Қаҳрамони эканлигини билишмайди.

Очил Қодиров вафот этгандан сўнг икки ой ўтгач олий мукофот уни излаб келади. Катта орден қишлоқда, эгаси абадий оромга кетган ерда қолади.

Оқилжон Ҳусанов очерк ниҳоясида кенг омма эътиборига ажойиб бир фикрни илгари суради. «Ўзининг қаҳрамонлик унвонига сазовор бўлганини билиб-билмай ҳаётдан кўз юмган, оддийроқ қилиб айтганда қаҳрамонлик гаштини суролмаган улуғ бир одамнинг тўла қадди-қоматли ҳайкали бирор жойда қад кўтарса, бирорта совхоз ёки колхоз Очил Қодиров номи билан аталса, қандоқ яхши бўларди. Аҳир мана шу муаззам юрт, оёғининг изи тушган шу она тупроқ унинг қалбига ватанпарварлик, жасурлик уруғини сочганда!

...Ободончиликка яхши аҳамият бераётган колхоз ва совхоз раҳбарлари, районлардаги мутасадди ташкилотларнинг раҳбарлари ёдгорлик ҳайкаллари ўрнатиш масаласи кўрилаётган пайтда мазкур колхоз ёки совхоздан ёки райондан қаҳрамонлар чиққанми, йўқми шунга ҳам алоҳида эътибор берсалар. Ўз «хусусий» қаҳрамонига эга бўлган хўжаликларда ёки районларда ўрнатиладиган ёдгорликлар композицияси фақатгина адрессиз ҳайкаллардан иборат бўлиб қолмаса-ю, ана шу территориядан чиққан қаҳрамонлар сиймоси асосида барпо этилса. Чунки қаҳрамонларимизни, уларнинг номини қанча қадрласак, эъзозласак, ҳозирги ҳаётимизни шунча қадрлаган, эъзозлаган бўламиз».

«Жасорат» тўпламида машҳур ёзувчиларимиз қатори узоқ йиллар матбуотдек улкан ва сермашаққат даргоҳда сабот ила ўз ижод сўқмоғини очган заҳматкаш журналистларимиздан Соат Мусаев, Раҳимберди Умаров, Ўткир Абдуазимов, Ашурали Аҳмедов, Миршароф Муҳсимов, Ҳамид Жалолов каби ўртоқларнинг ҳам маҳорат билан ёзилган очерклари муносиб ўрин эгаллаган.

Бу очеркларда муаллифларнинг маҳорат даражаси, ўз ижодий услублари ва изланишлари ҳис этилади. Бугунги кундаги адабиётимизда ҳарбий-ватанпарварлик мавзусининг тобора кенг қулоч ёйиб, қаторига янги-янги кучларни бирлаштираётгани кўринади. Тўплам, шубҳасиз, муаллифлар ижодий уюшмасининг катта ютуғидир. Яна шу билан бирга у ҳарбий ватанпарварлик мавзуси бўйича бизда ҳали очилмаган, ўз ижодкорларини кутаётган кенг қўриқ ётганлигини ҳам кўрсатади. Серқуёш Ўзбекистонимиздан Улуғ Ватан урушида Совет Иттифоқи Қаҳрамони юксак унвонига 300 га яқин азаматимиз сазовор бўлган. Яна қанча ёзса арзигулик марди-майдонларимиз бор.

Юксак солдат мукофоти — Олтин Юлдуз билан баббаровар беллашувчи «Шуҳрат» ордени соҳибларини айтмасизми?

Хулоса қилиб айтганда, «Жасорат» тўплами мақтовга сазовор, хайрли, катта ишнинг дебочасидир.

Собиржон ОХУНЖОНОВ,
генерал-майор.
Ҳамдам СОДИҚОВ,
тарих фанлари кандидати.

1. «Жасорат». Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари ҳақида очерклар. Тўпловчи Муҳаммад Хайруллаев. Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти, Тошкент, 1978, 472-бет.

Бўстонлиқ районидаги хўжаликларда дала ишлари қизғиб юборилди. Сабзавоткорлар зарбдор йилда мўл ҳосил етиштириш учун кўкламнинг ҳар бир дақиқасидан самарали фойдаланаётирлар. Суратларда: (чапдан ўнгга) «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозида пайкалларни беда экишга тайёрлаш пайти; Фрунзе номли колхоз далаларида эртаки экинлар экилмоқда.

И. Портнов фотолари.

ЧИГИТНИ ТЕЗ ВА СОЗ ЭКИБ ОЛАЙЛИК

[Боши 1-бетда].

Ернинг қотиб қолмаслиги учун кенг ва узун базисли грейдерлардан ва бошқа текисловчи агрегатлардан фойдаланмаслик керак. Агар айрим карталарда қотиб қолган ерлар учрайдиган бўлса, уларни дарҳол чизеллар ва дискали бороналар ёрдамида юмшатиш зарур.

Ерни чигит экишга тайёрлашда барча карталарнинг кафтдек текис, тупроқнинг бўрсилдоқ бўлишига эришиш лозим.

Экиш олдидан ерни минерал ўғитлар билан озиқлантириш муҳим агротехник тадбир ҳисобланади. Кузги шудгор олдидан ерга минерал ўғит солинмаган хўжаликларда ерни экишга тайёрлаш пайтида агрохимик картограммага биноан ерни озиқлантириш зарур. Минерал ўғитларни культиваторлар ёрдамида 12—15 сантиметр чуқурликка солиш мақсадга мувофиқдир.

Ҳар бир бригада, хўжалик ва районда ерни чигит экишга тайёрлашга қаратилган барча агротехник тадбирлар комплексини сифатли ўтказишни 25 мартгача туғаллаш муҳимдир. Ҳамма ерда экишга тайёр бўлган карталар сифат комиссияси томонидан актлар билан қабул қилиниши керак.

Уруғлик чигитни экишга яхши тайёрлаш, уни тўла ва бир текис ундириб олишдаги энг муҳим факторлардан биридир.

Униб чиққан ёш ниҳолларни турли хил кемирувчи зараркунандалардан ва касалликлардан асраш мақсадида уруғлик чигитни тайёрлашга жиддий эътибор бериш керак. Бунинг учун ҳамма хўжаликларда уруғлик чигит марказлаштирилган ҳолда тайёрланиши лозим. Уруғни чуқурларда ивитиш қатъий тақиқланади. Уруғлик чигит асфальтланган ёки бетон ётқизилган махсус майдонларда, имкони бўлса қуёш нурида қиздирилиб намланади. Бунда уруғлик 6—8 соат давомида брезент билан ёпиб қўйилади.

Ўрта Чирчиқ районидаги Энгельс номли ва Бекобод районидаги «Победа» колхозларининг уруғлик чигитни марказлаштирилган усулда намлаш ва экишга тайёрлаш соҳасидаги тажрибалари колхоз ва совхозлар учун ўрганиш ва қўлланиш тавсия этилади. Уруғлик маълум миқдорда, яъни бир кунга етадиган қилиб тайёрланади. Уруғнинг бузилиши ёки исроф бўлишига йўл қўйилмайди.

Пахта заводларида мис трихлорфеноляти билан дориланган уруққа намлаш олдидан 12 процентли гексохлоран пуркалади. Туксизлантирилган, Чиноз пахта заводида фентиурам билан дориланган уруғ гексохлоран ва ТМТД препаратлари билан қайта ишланмайди.

Чигитни муваффақиятли экиб олиш учун ҳар бир хўжалик ва районда яқин иккиуч кун ичида карталарни экиш агрегатларига бириктириб қўйишни тугатиш лозим. Ҳар бир экиш агрегатига ажратилган ер 50—60 гектардан ошмаслиги керак. Ана шунда ҳар бир тракторчи 5—7 иш кунида чигитни сифатли экиб бўлади ва шу майдондаги ғўзага ўзи ишлов беради, етилган ҳосилни ўзи йиғиштириб олади. Шунингдек, чигитни экиш ва қатор орасига ишлов бериш пайтларида тракторларнинг картага кирадиган ва чиқадиган жойларини ҳам олдиндан белгилаб қўйиш мақсадга мувофиқдир.

Бу ишларни сифатли бажариш учун механизатор кадрларни тайёрлаш масаласига алоҳида эътибор бермоқ лозим. Ҳамма жойларда машғулотлар ва касб маҳорати юзасидан конкурслар ўтказишни уюштириш керак. Тракторчилар ва сеялкачилар ўртасида техникадан юқори унум билан фойдаланиш, чигитни ўз вақтида сифатли экиш, уруғликни кам сарфлаб, уни ернинг намига тўла ва бир текис ундириб олиш юзасидан социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириш зарур.

Экиш агрегатларининг юқори унум билан ишлашини таъминлаш учун сеялка катокларига махсус мосламалар ўрнатиш, ҳар бир бригадада ишчи кучини рационал тақсимлаш, агрегатларга уруғлик чигит келтириб солиш, минерал озуқа, ёнилғи — мойлаш ва бошқа зарур нарсаларни ташиб келтириш билан банд бўлган кишиларнинг бир маромда унумли ишлашларига эришиш керак.

Экиш агрегатларига техник хизмат кўрсатишни ипатоволиклар методи асосида, меҳнатни звено усулида ташкил этиш принципини сақлаб қолган ҳолда уюштириш лозим. Тракторларни ёнилғи-мойлаш материаллари билан таъминлашда, техник хизмат кўрсатиш, экиш билан банд бўлган барча техника воситаларининг бузилган жойларини тузатиш ишлари бевосита иш жойларида амалга оширилади. Шу мақсадда ҳар бир хўжаликдаги ёнилғи-мойлаш материаллари ташийдиган машиналар кўчма авто устахоналарнинг сутка давомида узлуксиз ишлашини таъминлаш лозим. Зарур эҳтиёт қисмларни аввалдан тайёрлаб қўйиш, пайвандлаш аппаратлари доим шай туриши ва устахоналар малакали созловчи слесарлар билан таъминланган бўлиши лозим.

Экишни бошлашга қадар гербицидни белгиланган нормага қараб полиэтилен қопларга жойлаб, бригадаларга тарқатиш зарур. Экиш пайтида сепиладиган гербицид миқдори бу йилги об-ҳаво шароитига қараб белгиланади.

Баҳор серёғин бўлиб, намлик кўп бўлса, гербицидни қуйидаги миқдорда сепиш тавсия этилади:

60 сантиметрли схема билан экилган майдонларда тупроқ енгил бўлса гектарига 1,1—1,2 килограмм, оғир тупроқли ерда 1,2—1,3 килограмм. Ҳар гектар ерга 190—200 литр тайёр суюқлик.

90 сантиметрли схемада экилган майдонларда тупроқ енгил бўлса гектарига 0,8—0,9 килограмм, тупроқ оғир бўлса 1,2—1,3 килограмм. Бир гектарга 140—150 литр тайёр суюқлик.

60 сантиметрли схемада экилган майдонларда тупроқ енгил бўлса, гектарига 1,6—1,7 килограмм прометрин, тупроқ оғир бўлса 1,9—2 килограмм.

90 сантиметрли схемада экилган майдонларда тупроқ енгил бўлса гектарига 1,2—1,3 килограмм, тупроқ оғир бўлса 1,7—1,8 килограмм прометрин.

Қуруқ об-ҳаво шароитида тупроқнинг намлигини ҳисобга олган ҳолда гербицид миқдори 20—25 процент кўпайтирилади.

Гербицид суюқлигини тайёрлаш учун ҳар бир участкада махсус идишларни тахт қилиб, водопровод ёки артезиан сувини аввалдан келтириб қўйиш лозим. Бу иш учун конкрет жавобгар шахслар ажратилиб, улар билан инструктаж ўтказилади.

Сифатли ишлов берилган, қизиган ва намлиги етарли бўлган ерга тўғри тайёрланган уруғни яхши созланган сеялкаларда экиш чигитнинг эрта, тўла ва бир текис униб чиқишини таъминлайди.

Ҳавонинг бир-кеча кундуз давомидаги ўртача ҳарорати 12—14 градус цельсий атрофида бўлган бўлиши экиш учун энг қулай муддат ҳисобланади. Чигит ер қизимасдан аввал экилса, бир қисми чирийди ва ғўза сийрак бўлиб қолади. Бу йилги кўкламги об-ҳаво шароитида ҳамма жойда экишни 25 мартдан оммавий бошлаб, 5 апрелгача туғаллаш асосий вазифадир.

Чигитни биринчи галда енгил ва тез қизийдиган тупроқли ерларга, сўнгра эса оғир тупроқли ерларга экиш мақсадга мувофиқдир.

Чигитни бир текис ундириб олишда уруғликни тўғри ва нормал чуқурликка ташлаш муҳим аҳамиятга эгадир. Чигит 4—5 сантиметр чуқурликка экилади. Экиш пайтида қаторларнинг тўғри бўлишига, карта бурчаклари, четлари ва қайтиш жойларига ҳам уруғнинг текис экилишига жиддий эътибор бериш керак.

Чигит экиш билан бир вақтда эгат олиш, гектар ҳисобига 30 килограмм азотли озуқани қаторнинг ҳар икки томонидан бериб кетиш лозим. Мўл ва эрта ҳосил етиштириш — ғўза тупларининг терим олдидан нормал қалинликда бўлишига боғлиқдир. Шунинг учун ҳам терим бошлангунга қадар область бўйича бир гектар ерда ўртача камида 130 минг туп ғўза бўлишига эришиш зарур. Шу мақсадларда экиш схемасини тўғри танлаш ва қаторларнинг текис бўлишига эришиш керак. Қаторларда кўчатнинг якка жойланиши энг қулай ҳисобланади. Кўп йиллик кузатувлар ва илғор коллективларнинг тажрибасига қараганда бизнинг областимиз шароитида ғўзанинг қуйидаги қалинликда бўлиши мақсадга мувофиқдир:

— ер ости суви юза бўлган серунум тупроқли ерларда ғўза бақувват ва дуркун ривожланиши туфайли 120—125 минг туп;

— ер ости сувлари чуқур жойлашган сариқ тупроқли ерларда ва шўрхок ерларда 130—140 минг туп;

— камқувватли қумлоқ ерларда ғўза паст бўлиб ўсиши туфайли 140—150 минг туп;

Конкрет экиш схемаси ва кўчатнинг қалинлиги ҳар бир картанинг хусусиятига қараб, экилаётган пахтанинг нави, тупроқ-иқлим ва гидромелиоратив шароитига қараб белгиланади. Суғориладиган ҳар бир метр ер экиш учун рационал фойдаланиши лозим. Оддий, шаблон схемасини танлаш ва ғўзанинг зарур қалинликда бўлмаслиги ҳосилдорликнинг пасайиб кетишига олиб келади. Фақат ғўзанинг қалинлигини тўғри белгилаш ва кўчатнинг ҳар бир метрда текис жойланиши, барча агротехник тадбирлар комплексини қулай муддатларда сифатли ўтказиш йўли билангина пахтадан эрта ва мўл ҳосил олиш мумкин.

Гектарларнинг тўлиқ ва кўчатнинг нормал қалинликда бўлишини таъминлаш мақсадида, агар биринчи экилган чигит хато унган бўлса, зудлик билан сийрак ерларга ивитилган ва махсус кимёвий ишлов берилган уруғ экиш зарур. Ғўзанинг эгатларда текис жойланиши ва ягананинг сифатли ўтишини таъминлаш учун ҳар бир бригадани етарли миқдорда шаблон билан таъминлаш, шу иш билан шуғулланадиган колхозчилар ва совхоз ишчилари учун инструктаж ўтказиш лозим.

Ягана тугаши биланоқ ғўзанинг гектарлардаги қалинлигини зудлик билан аниқлаш ва комиссия томонидан бригадаларга, механизаторларга ва сувчиларга акт билан бириктириб қўйилиши лозим. Экиш пайтида ёғингарчилик бўлиши мумкинлигини ҳисобга олиб, ҳар бир хўжаликда ҳозирнинг ўзидаёқ қатқалоққа қарши агрегатларни шай қилиб қўйиш зарур. Кўкламда тупроқ текшириб кўрилганда турли зараркунандалар, айниқса, кўсак курти уруғлари қишда йўқотилмай сақланиб қолганлиги маълум бўлди. Йўл, ариқ ва зовурларнинг ёқаларидаги ўтлар орасида эса ўргимчакkana, куя, трипс ҳашаротлари ривожланмоқда. Бу зараркунандаларга қарши жиддий ва самарали кураш бошлашни уюштириш тақозо этилади. Шу йўл билангина ҳашаротларнинг кўпайиб кетиши олдини олиш ва бутунлай қириб ташлаш мумкин бўлади.

Тут дарахтлари уйғонмасидан бурун уларга 6—8 процентли нитрофен суюқлиги билан ишлов беришни бошлаш зарур.

Чигит униб чиққунга қадар, яъни 10 апрелдан кечиктирмай ҳамма хўжаликларда мавсумий кузатувчиларни карталарга бириктириб қўйиш ва уларни ўқитиш, кузатувчиларга 150—200 гектардан ер ажратиб бериш лозим.

Чигит экиб бўлингандан сўнг тракторларга осилган гербицид сепувчи мосламаларни трактордан ажратиб олмай, улардан қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашда самарали фойдаланиш керак.

1 апрелга қадар ОВХ-14 агрегати тракторчилар билан комплектлаштирилиб, заҳарли химикатлар ва бошқа зарур нарсалар хўжаликларга келтириб қўйилган бўлиши керак. Заҳарли химикатлар билан ишлайдиган кишилар медицина кўригидан ва махсус инструктаждан ўтишлари шарт.

Пахтачиликда деҳқончилик маданиятини янада юксалтириш мақсадида ҳамма бригадаларда, колхоз ва совхозларда далага «сифат белгиси» бериш учун таъсирчан социалистик мусобақани уюштириш лозим. Мусобақа ерни экишга тайёрлаш пайтидан бошланиб, етиштирилган ҳосилнинг сўнгги граммигача йиғиштириб олиш, ерларни шудгорлаш пайтигача давом этиши керак.

Социалистик мусобақанинг кенг ошкоралиги ва таъсирчанлигига эришиш лозим.

Область пахтакорлар Совети қатъий ишонч билдириб айтадики, колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари партия, совет органлари раҳбарлигида чигитни эрта муддатларда сифатли экиб оладилар ва ҳамма ерда тўла ва бир текис ундириб олишга, юқори ҳосил етиштиришга, ҳосилнинг асосий қисмини механизация ёрдамида териб олишга эришадилар. СССР янги Конституциясининг бир йиллигини ўнинчи беш йилликнинг учинчи йили юзасидан олинган юксак социалистик мажбуриятларни муддатидан илгари бажариш билан нишонлайдилар.

Тавсиялар область пахтакорлар Советининг 1978 йил 17 мартда бўлиб ўтган йиғилишида кўриб чиқилиб маъқулланган.

ДАЛАЛАР УЙҒОҚ

ЎЛКАМИЗ бугун гўзал таровaт оғушида. Сочларига толбаргакдан маржон таққан келинчак баҳор дарёлар кўзгусига боқиб, ўзига эринмай оро беради. Бу зебоиликка ҳатто кўкдаги қуёш ҳам ошиқ. Заркокилларда жилваланган иссиқ кулинчида ажиб бир меҳр, сирли бир имо. Гўё у деҳқонга «вақт етди, далага чиқ!» деяётгандай.

Ҳа, ишнинг қаловини билган миришкор деҳқон уни уйқусидаёқ босиб улгурган. Мана энди ер уйғонибдики, у майин тупроққа барака уруғи қадашга астойдил шай бўлиб турипти.

Чиноз районидаги «Қизил Октябрь» колхози «оқ олтин» усталари баҳорни ҳар йили ана шундай енг шимариб қарши олишади. Тажрибакорларга хос бу одатни колхоз партия ташкилотининг секретари Муробиддин Жовриев бундай шарҳлайди:

— Аслида деҳқон йили куздаёқ, ҳосил йиғиб-териб олиниши биланоқ бошланади. Экин майдонлари ғўзапоядан тозаланиб, чуқур ҳайдалади, ерга шароитига қараб маҳаллий ва минерал ўғитлар чиқариб солинади. Ўғитга тўйинтирилиб, чуқур ағдариб ҳайдалган тупроқ қиши билан қор остида яхши қўзилайди, юмшаб кучига-куч йиғади. Шунинг учун ҳам пахтакорларимиз кузгиқишки дала ишларига доим жиддий эътибор бериб келишади. Бу мавсум ҳам ана шу муҳим агротехник тадбирни қисқа вақт ичида сифатли амалга оширдик. Далаларга шудгорлаш олдидан гектар бошига 350—400 килограммдан минерал ва 8—10 тоннадан маҳаллий ўғит чиқариб сепдик. Буни биз деҳқонлар «келгуси мўл ҳосилга замин, куз хирмонига чиқадиган нақд барака» деймиз.

Масаланинг яна иккинчи томони шундаки, қиш мавсуми деҳқон учун от совутар палла. Жуда ғанимат вақт. Бизда унинг қадрига етишади. Иш қуролларини созлаймиз, ерга-ер қўшамиз, ариқ-зовурларни тозалаймиз, гўнг жамғарамиз. Ахир «иш қуролинг соз бўлса, машаққатинг оз бўлур» деб бекорга айтмаган халқимиз. Шуни мамнуният билан қайд қилиш кераки, деҳқонларимиз янги ҳосилга яхши замин ҳозирлай олдилар. Гектар бошига салкам ўн тоннадан маҳаллий ўғит жамғариб қўйилди. Ҳар куни дала бошларига 35—45 тоннадан гўнг ташиб чиқарилмоқда. Уларни далаларни ишлаган вақтимизда ва экиш вақтида ерга соламиз. Мавжуд экиш техникаси мавсумга тахт. 25 та культиватор, 22 та ҳайдов трактори, 60 комплект борона, чизель ва чигит сеялкалари сифатли ремонтдан чиқариб қўйилган. Культиваторларга чигит экиш билан айни бир вақтда ерга ўғит солиб, гербицид сепиб кетадиган мосламалар ҳам ўрнатилган.

Экишни узоғи билан бир ҳафта ичида тамомлашни режалаштирганмиз. Ана шу мақсадларда ҳар бир экиш агрегатига иккитадан механизатор бирктилган. Улар махсус малака ошириш курсини тугатишди. Экиш мавсумигача қолган бошқа ишларимизни ҳам якунлаб олиш ниятидамиз. Яъни барча терим агрегатларини мавсумга эрта тахт қилиб қўйишдир. Ҳозир 60 нафар слесарь ва механизатор 22 та пахта териш машинаси, кўрак чувиш, кўрак териш агрегатлари ва подборшчиклар ремонти билан банд.

ЛАВҲА

...Колхоз далаларида меҳнат таронаси аллақачон бошланиб кетган. Ер текислаётган агрегатларнинг шовқини бугун чор атрофга бaралла эшитилиб турибди. Шижоаткор механизаторлар ҳозиргача 100 гектардан зиёд ерни капитал планировкадан чиқариб қўйишди. Ахир бу йил колхоз пахтакорлари 780 гектар майдондан 33 ўрнига 40 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтаришдек ўз зиммаларига юксак социалистик мажбурият қабул қилишган. Бу — илғорлар тажрибасини кенг қўлланиш, агротехника тадбирларини ўз вақтида сифатли ўтказиш, техникадан унумли фойдаланиш, ялпи ҳосилнинг 90 процентга яқинини машиналар билан териш эвазига юксак сифат ва самарадорликка эришиш ҳамда ҳар гектар ер ҳисобига пландаги 1330 сўм ўрнига 2200 сўмдан даромад олиш демакдир. Бу айни бир вақтда пахта таннархи бу йил салкам икки сўмга камаяди, деган маънони ҳам билдиради.

Хўжаликда эллик центнерчилар сафи кенгайиб бормоқда. Бу — яхшилик, хайрли ишдан нишона. Ўтган юбилей йилида областимиз илғор пахта усталари ватанпарварлик ташаббусига биринчилар қаторида қўшилган колхознинг Эркин Очилов, Сулаймон Жўраев, Парпи Камолова бошлиқ бригада азаматлари ажойиб ютуқларга эришдилар. Э. Очилов бригадаси ҳар гектар пахта майдонидан 50,13 центнердан, С. Жўраев бригадаси 48,03 центнердан ва П. Камолова бригадаси 47,7 центнердан хирмон кўтарди. Бу зарбдор йилдаги марра эса — 50—55 центнер! Миришкорлар бу юксак маррани СССР янги Конституциясининг бир йиллигигача қўлга киритишмоқчи.

Колхоз райондаги иқтисодий, бақувват, юқори ҳосилли, сертармоқ хўжаликларнинг бири. Ўтган йили пахтачиликда, айниқса, катта силжишга эришилди. 790 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 33 центнер ўрнига 38,8 центнердан хирмон кўтарилди. Хўжалик районда биринчи бўлиб ғалаба рапорти берди. Хўш, бу нимaнинг боиси?

Албатта, ҳар бир муваффақиятнинг тагида меҳнат ётади. Лекин қилинган меҳнат яхши, қувончли самара бериши учун тадбиркорлик билан иш юритиш, ҳар бир янгиликка ихлос қўйиш, изланиш даркор. Ўтган йили колхоз хайрли катта бир ишга қўл урди. Хўжаликнинг мавжуд барча майдонларига янги нав пахта чигити экилди. Янги нав кенг массивларда биринчи бор синаб кўрилди. Эртапишар, серҳосил ва вилтга чидамли бу янги нав колхоз пахтакорлари умидини оқлай олди. Ҳосилдорлик бир йилдаёқ 5,8 центнерга ортди. Колхоз бу йил ҳам далаларга ана шу янги нав чигит экади.

— Экишга тўла шаймиз, — дейди колхоз партия ташкилотининг секретари М. Жовриев суҳбатда давом этиб. — Уни қисқа вақт ичида уюшқоқлик билан ўтказиш учун барча зарур тадбирларни белгилаганмиз. Далада ишловчилар учун қулай маданий ва маиший шароит яратиш мақсадида дала шийпонлари тартибга солинмоқда, қайта жиҳозланмоқда. Экиш кампанияси даврида элликдан зиёд агитатор ва сиёсий ахборотчи меҳнаткашлар ўртасида агитация ва пропаганда ишлари олиб боради.

Ҳа, бу кун табиат сузук кўзидан уйқу қочган. Далалар уйғоқ. У захматкаш деҳқонни жасоратга, янги зафарга даъват этмоқда.

Т. ЮСУПОВ,
Х. НОСИРОВ.
Чиноз районидаги «Қизил Октябрь» колхози.

Дунё овози
чет эл хабарлари

ЛИВАН УСТИДА ЯНА ҚОРА БУЛУТЛАР

Америка ҳарбий техникаси билан қуролланган Исроил танк қўшинлари авиация ва мотоқисмлар ёрдамида бир неча кун бурун бутун чегара бўйлаб Ливанга қарши агрессияни бошлади. Ливаннинг мингларча тинч аҳолиси Исроил қон-хўрларининг қурбони бўлди. Самолётлардан ташланган бомбалар, тўплардан отилган снарядлар турар-жойларни, мактаблар ва касалхоналарни вайрон қилди. «Вашингтон пост» газетаси ҳам Исроил авиацияси Тир портидан Дамургача тинч аҳолини бомбардимон қилганлигини тан олди.

Лондонда чиқадиган «Таймс» газетасининг мухбири Дамурда бўлиб, шаҳар тамоман вайрон бўлганлигини билдирди. «Фантом» самолётлари Собра, Шатила, Бурт, Аль-Баражна, Женадаги, шунингдек Байрут яқинидаги Хузай районида жойлашган фаластин қочоқлари лагерларини ваҳшиёна бомбардимон қилдилар. Исроил радиоси мақтаниб, ўзларининг бу навбатдаги ваҳшийликларини 1973 йилдаги урушдан бери бўлган энг улкан операция деб жар солди. Шундай қилиб Ливан осмонини яна қора булут босди.

Фаластин қаршилик кўрсатиш ҳаракати қўшинлари ва Ливаннинг миллий ватанпарвар кучлари агрессорга қаттиқ зарба бериб турибдилар. Фаластин информация агентлигининг хабар беришича, босқинчилар кўплаб солдатларидан айрилган, танклари ва бронетранспортерлари мажақлаб ташланган.

Воқеаларнинг бориши шуни кўрсатяптики, Исроил Ливан территориясини иложи борича узоқ вақт оккупация қилиш билан фаластин қаршилик кўрсатиш ҳаракатини кўпроқ ҳалокатга учратишни кўзда тутмоқда. Исроил бош министри Бегин 16 мартда матбуот конференциясида сўзга чиқиб, Тель-Авив босиб олинган Ливан территориясидан ҳеч қачон чиқиб кетмоқчи эмас, деб рўй-рост айтди.

Исроилнинг мудофаа министри Вейцман ҳам буни такрорлаб, Исроил қўшинлари ўз операцияларини Ливанда қанча зарур бўлса, шунча давом эттираверади, деди. Бунда гап амалда бутун Жанубий Ливанни Исроил томонидан оккупация қилиш устида бораяпти. Исроил мудофаа министри янги агрессия олдидан Вашингтонга бориб, Пентагонга Исроил армияси учун америка ҳужум қуролларидан катта партиясини юбориш тўғрисида буюртма бериб келган эди.

Аммо, Оқ Уйнинг вакили бугунги кунда гўё Қўшма Штатлар Исроилнинг Ливанга қарши янги ҳужумидан хабардор эмас эди, деб ишонтиришга уринсада, лекин у «бу ҳужум Америка ҳукумати учун кутилмаган нарса эмас» деб тан ҳам олди. АҚШ давлат департаментининг олий вакили амалда очиқдан-очиқ Исроилнинг Ливанга қарши қуролли агрессиясини оқлаб, Исроил операцияси Яқин Шарқ ситуацияси учун жиддий проблемани келтириб чиқармайди деди. Бундан кўриниб турибдики, Исроилнинг Ливанга қарши янги ҳужуми бевосита Қўшма Штатларнинг қўллаб-қувватлаши орқасида амалга ошган.

Миср президенти А. Садат Қоҳирада матбуот конференцияси ўтказиб, унда Исроил агрессиясини қораламай, аксинча фаластинликлар ҳаракатини «масъулиятсизлик» деб атади. Садатнинг бу фикрини АҚШ давлат департаменти вакили шарҳлаб, Миср раҳбарининг бунақанги позициясини Америка ҳукумати табриклайди деди. Ливаннинг бош министри Салим Хосс Байрут радиоси орқали халққа мурожаат қилиб, агрессорни қоралади ва бутун жаҳонни Исроил агрессиясини жиловлашга чақирди.

Фаластин озодлик ташкилоти ижроия комитетининг раиси Ясир Арафат барча араб давлатлари бошлиқларига мурожаат қилиб, Исроилнинг Ливанга қарши агрессиясига хотима бериш учун шошилинч чоралар кўришга даъват этди. Тель-Авивнинг мақсади фаластин халқини жисмоний йўқотишга қаратилганлигини айтди.

Вашингтонда бўлган матбуот конференциясида Фаластин миллий кенгашининг аъзоси Х. Хусайни агрессорнинг ҳомийси бўлган АҚШ ҳукуматининг сиёсатини қаттиқ қоралади. Исроилнинг янги агрессияси Яқин Шарқ проблемасини адолатли, тинч ҳал этиш ишига катта тўсиқ бўлиб қолмоқда.

Сурия ташқи ишлар министри Абдул Халим Хаддам Я. Арафатга юборган мактубида, Сурия бундан буён ҳам фаластин революцияси томонида бўлади, деди. Жазоир президенти Хуари Бумиддин Ливан президенти И. Саркисга, фаластин халқи раҳбари Я. Арафатга юборган бирдамлик мактубида вужудга келган вазият умумий душманга қарши барча араб мамлакатларининг куч-қудратини бирлаштиришни талаб қилади, деди.

Исроилнинг янги агрессиясини Иордания ҳам қаттиқ қораламоқда. Ироқ ҳукумати Тель-Авивнинг агрессив ҳаракатига норозилик билдирди.

Ливия пойтахтида умумараб халқ конгресси доимий секретариатининг шошилинч йиғилиши бўлиб, унда Жанубий Ливандаги аҳвол ва фаластин қаршилик кўрсатиш ҳаракатига ёрдам бериш тадбирлари масалалари муҳокама қилинди. Прогрессив араб мамлакатларининг бирдамлик ҳаракати Исроил агрессиясига ва араб реакциясига хотима беришда бирдан-бир гарантия бўла олади.

М. КАМОЛОВ,
тарих фанлари кандидати.

СУРИЯ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ДАМАШҚ. Сурия президенти Х. Асад Фирот гидроэнергетика комплекси қурилишининг туғалланишига бағишланган тантанали маросимда бундай деди: дўст Совет Иттифоқи Фиротда буюк лойиҳани амалга оширишда бизга берган жуда катта ёрдам учун самимий миннатдорчилигимизни изҳор қиламиз. Ҳ. Асад айтдики, мамлакат раҳбарлари муҳим халқ хўжалик объектининг ишга туширилишини миллий экономикани мустаҳкамлаш, халқ турмушини тубдан ўзгартиришнинг самарали воситаси деб ҳисобламоқдалар. Фирот комплекси туфайли Сурия электроэнергиянинг ва қурғоқ ерларни суғориш учун керакли сувнинг мустаҳкам манбаига эга бўлди, малакали мутахассисларнинг катта отрядини тарбиялаб етиштирди.

ЁРДАМ ВА МАДАД УЧУН МИННАТДОРЧИЛИК

АДДИС-АБЕБА. Эфиопия ташқи ишлар министри Феллеке Гедле-Гиоргис қуйидагиларни айтди: Эфиопия халқи янги жамият қуриш йўлидан боришга, социализмни кундалик воқеликка айлантиришга қатъий қарор бергандир. Министр Эфиопия революцияси — жаҳон халқларининг империализмга, мустамлакачилик, ирқчилик ва фашизмга қарши олиб бораётган курашининг таркибий қисмидир, деб таъкидлади.

Революциямизнинг муваффақиятлари, манфаатлари ва сиёсати Эфиопиянинг манфаатлари ва сиёсати билан мос бўлиб тушган қардош социалистик мамлакатлар билан муносабатларимиз, деди Феллеке Гедле-Гиоргис, Ғарбдаги империалистик доираларни ғазаблантирмоқда. Бу доиралар Африкадаги табиий бойликлардан ваҳшиёна фойдаланишни давом эттириш учун бу қитъада ўз таъсирини сақлаб қолмоқчи бўлдилар. Министр Эфиопияга берган ёрдам ва мададии учун социалистик мамлакатларга миннатдорчилик изҳор қилди.

АГРЕССИЯ ҚОРАЛАНМОҚДА

ВАШИНГТОН. Америка сенатори Ж. Бурезк Исроил агрессиясини кескин қоралади ва Тель-Авивнинг ҳаракатларини Ливандаги тинч гражданларни қасддан ўлдиришдан бошқа бир нарса эмас, деб атади. У Исроил қўшинларининг Ливанга кенг кўламда бостириб кирганлигини ҳеч қандай важлар билан оқлаб бўлмайди ва оқлаш мумкин эмас, деди.

ҚОҲИРА. Араб мамлакатлари иттифоқининг Бош секретари М. Риад араб давлатларининг бошлиқларига мурожаат қилиб, уларни Исроилнинг жанубий Ливандаги агрессияси билан боғлиқ бўлган масалаларни муҳокама қилиш учун араб давлатлари бошлиқларининг кенгашини дарҳол ўтказишга чақирди. У Исроилда дипломатик ваколатхоналари бўлган мамлакатларни норозилик билдириш юзасидан ўз элчиларини чақириб олишга даъват этди.

НЕЙТРОН БОМБАГА ҚАРШИ

АМСТЕРДАМ. Нейтрон бомбага қарши ўтказилган халқаро анжуман бу ерда ўз ишини тамомлади. Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашда қатнашган қарийб 30 мамлакатнинг тинчликсевар жамоатчилиги вакиллари Пентагоннинг ялпи қирғин қуролининг янги тури — нейтрон бомбани ишлаб чиқара бошлаш режаларига қарши қаҳр-ғазаб билан норозилик билдирдилар. Улар нейтрон қуролни тақиқлаш йўлидаги курашнинг асосий вазифаларини белгиладилар ва бу курашда ҳамкорликни мустаҳкамлашга қарор бердилар.

Амстердам учрашувининг қатнашчилари «Барча мамлакатларнинг халқлари ва ҳукуматларига» мурожаат қабул қилдилар. Улар бу мурожаатда соф виждонли кишиларнинг ҳаммасини нейтрон қуролга қарши норозилик билдириш юзасидан жаҳонда кенгайиб бораётган ҳаракатга қўшилишга даъват этдилар.

Чехословакия. Нови-йичин шаҳридаги «Автопал» ихтисослаштирилган корхона маҳсулотини асосан Ўзаро Иқтисодий Ёрдамга аъзо бўлган мамлакатларга экспорт қилади. Бу корхона автомобиль чироқлари, қайнлиш ва бошқа электр ёриткич приборлари тайёрлайди. Совет Иттифоқи «Автопал»нинг энг йирик буюртмачиларидан ҳисобланади. Мисол учун Тольяттидаги автозавод ҳар йили «Жигули» машиналари учун 1 миллион комплектдан зиёд чироқлар олади. Суратда: социалистик меҳнат бригадаси аъзолари иш устида. Ўртада бригада раҳбари Л. Новотной.

ЧТК — ТАСС фотоси.

П. П. Беньков рассомлик санъати билим юртининг ташкил этилганлигига 60 йил тўлди. Бу билим юрти Ўрта Осиёда биринчи марта очилган бўлиб, бу орада уч авлод ўзбек рассомлари мазкур даргоҳда таълим олди. Суратларда: билим юрти талабалари машғулот пайтларида.

Р. ШАГАЕВ фотолари.

САЙЁР.

ДЎСТЛИК — ҲАЁТИМ РАМЗИ

Ер айланар,
Еримнинг Қуёшга юзи иссиқ,
Қуёшга талпинади,
уни ўз оғам атаб.
Юракда тошиб борар унга укалик ҳисси,
Ҳар тонг кутиб олади меҳр кўзини қадаб.
Биз ҳам ер боласимиз!
Кўзда товланса меҳри
Қуёшдай сўнмас бўлур,
ёнар ўчмас алангг.
Қалбни қалбга ошкора этиб туради сеҳри,
Кўксимизни кўтарар осмон қадар баландга!
Бўрон оша учрашдик,
Довулларга бердик дош,
Табиат офатини ёвдек енгдик бирлашиб.
Тақдирни мангу боғлаб,
бўла олдик кўзу-қош,
Баланд демай тоғ ошдик.
қанча-қанча қир ошиб.
Қонга қонимизни қўшдик,
Жонга жонимиз пайванд
Босқинчини сурдик дадил,
сурдик денгиздан нари.
Шипкада қолди мангу рус солдати жигарбанд,
Уфқдан кўзин узмас мангу соқчи сингари.
Ёвдан-ку озод диёр
аммо зулмат тарқамас,
Қуюқ булут сингари қоплаб ётди неча йил.
Гоҳи энг оддий кун ҳам бўлиб кетар тор қафас,
Гаров тикдик умрни.
юракни этдик кафил!
Москвага тикилдик.
Мададкорим, кел, дедик,
Акам деб қучоқ очдик,
фақат русга интилдик.
Болгар юрти аслида сенга қондош эл, дедик.
Биргина халоскор деб Россиямизни билдик,
Октябрь қуёш ёқиб, оламга тикилганда
Ер қуёшга боққандай узмай қўйдик кўзимиз.
Бағримиз зиё кўрди бахт рўбарў келгандай,
Инқилоб қучоғида кўрдик кўркам ўзимиз!
Жангларда бирга бўлдик,
Рус ва Болгар қўшиғи
Фашистга «ура» каби
бирлашиб солди даҳшат.
Энди бизлар биргина келажакнинг ошиғи!
Тилак бир,
Орзу якка,
Туташ мақсадга—мақсад!!!
Бирлик,
Ака-укалик
Миқёсбилмас туйғулар,
Денгизда тўлқин бордир,
Юракда мавжи лим-лим.
Тақдирга тақдиримиз ҳаётнинг ўзи улар!
Биродаринг ўзбекман,
қуллуқ,
кўксимда қўлим!!!
Шундан эркни куйлайман,
Озодлик нақоротим,
Куйим янграр тилларда,
Сўзи:
Рус,
Болгар,
Ўзбек!
Дўстга бахшида бўлсин қуёшдай ҳароратим,
Мангуликка асрайман эзгу туйғумни кўздек!
Шундан Тошкент қўйнида
София кўчаси бор,
Дмитров мактаби бермоқда аъло сабоқ.
Шундан қардошлигимиз мангуликка барқарор,
Тақдиримиз боғлаган Ленин тутқазган байроқ.
Дўстлик — ҳаётим рамзи...
Томир-томирга туташ,
Қон билан йўғрилган у,
курашларда тобланган.
Бугун Болгар диёри Ўзбекистонга юртдош!
Чунки улар бошида
Россия офтобланган!

БИЗНИНГ АХБОРОТ

ЯНГИ КОНСЕРВА ЗАВОДИ

ТОШКЕНТ. Келес шаҳрида янги консерва заводи ишга туширилди. Бу ерда Тошкент ва Калинин районн хўжаликларида етиштирилган сабзавот маҳсулотлари қайта ишланиб, эл дастурхонларига етказиб берилади.

Завод асосан бешта ишлаб чиқариш цехларидан ташкил топган бўлиб, уларнинг ҳар бири замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Маҳсулотларни саралаш, уларни идишга жойлаштириш, идишларни тайёрлаш каби ишлар автоматик усулда бажарилади. Завод бир йилда 50 миллион шартли банка маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга.

Консерва заводини янада кенгайтириш, унинг қувватини ошириш мўлжалланмоқда. 1980 йилга бориб бу ерда йилига 100 миллион шартли банка маҳсулот ишлаб чиқариш мумкин бўлади. Шунингдек, райондаги А. Абдураҳмонов номли совхозда йиллик қуввати 5 минг тоннага эга бўлган вино пунктини ишга тушириш ҳам кўзда тутиляпти.

КЕНЖА ХЎЖАЛИК

ОРЖОНИКИДЗЕ. Район сабзавоткор хўжаликлари сони яна биттага ортди. Янги ташкил қилинган совхоз Серго Оржоникидзе номи билан аталмоқда. Хўжаликда сабзавотчилик билан бир қаторда боғдорчилик узумчилик ва чорвачилик жадал ривожлантирилади. Айни кунларда совхоз ишчилари кўкламги дала ишларини уюшқоқлик билан олиб боришаётир. Улар шаҳарликлар дастурхонига мўл-кўл сабзавот маҳсулотлари етказиб бериш учун қизғин курашмоқдалар.

Совхоз истиқболи порлоқ. Деҳқонлар сабзавот экинлари ҳосилдорлигини ошириш билан бирга аҳоли турмуш шароитини яхшилаш чора-тадбирларини белгилашмоқда. Хўжаликда турар-жой биноларини қуриш ишлари кўзда тутиляпти.

КЎНГИЛЛИ ДРУЖИНАЧИЛАР

ЛЕНИН районидаги милиция таянч пункти кўнгилли халқ дружиначиларининг фаолияти кун сайин активлашиб бормоқда. Хона тўридаги қизил байроқ ҳам буни билдириб турибди. Коллектив уни Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги шарафига бошланган мусобақада биринчи ўринни эгаллаб, қўлга киритган.

— Бизда асосан районимиз территориясида жойлашган Ўрта Осиё темирйўл бошқармаси, 8-қурилиш трести сингари ташкилот, корхона ва муассасаларнинг ишчи-хизматчилари навбатчилик қилишади,— дейди таянч пункти бошлиғи А. Розиқов, — дружиначилар ёрдамида ҳар куни Ленин, Кафаново, Лоҳутий, Титов ва Ўзбекистон кўчаларини назоратдан ўтказамиз. М. Мирбоқиев, В. Неулибин, Ж. Абдураҳмонов сингари дружиначилар халқ осойишталигини сақлашда бизга яқиндан ёрдам кўрсатишмоқда.

Кейинги пайтда ушбу район территориясида майда безориликлар, жиноятлар кескин камайди. Бунда кўнгилли халқ дружиначиларининг ҳам ҳиссаси бор.

О. РАҲМОНОВ.

ҲАМЗА ИЖОДИДА ЎТМИШ ТАСВИРИ

Ҳ. Ҳ. НИЕЗИЙ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 90 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Антогонистик ижтимоий тузумнинг мудҳиш картиналарини, эксплуататорларнинг ифлос қиёфасини ҳаққоний акс эттириш орқали социалистик Ватанга муҳаббат ғояларини илгари суриш, ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш совет адабиёти ва унинг ижодий методи — социалистик реализмнинг муҳим вазифаларидан биридир.

Ўзбек совет адабиётининг асосчиси Ҳ. Ҳ. Ниёзий биринчи бўлиб ўзбек халқининг Улуғ Октябрь революциясидан аввалги фожиали ҳаётини тасвирловчи асарлар яратди ва адабиётимизда бу жанрни бошлаб берди. Революциянинг дастлабки йилларида, совет ҳокимияти душманлари эски тузумни қайта тиклашга уринаётган мураккаб вазиятда халқни барча типдаги душманларга қарши отлантириш, эски тузум кирдикорларини фош этиш, янги ҳаёт афзаллигини ва порлоқ истиқболини кўрсатиш лозим эди. Бу давр шароитида Ватанимиз ўтмишини ифода этишга эҳтиёж сезиларди.

Ҳамза ўз даврининг тарихий вазифасини англади. Замонавий темадаги саҳна асарлари билан бирга ўтмишни акс эттирувчи «Бой ила хизматчи», «Майсаранинг иши», «Паранжи сирларидан бир лавҳа» номли саҳна асарларини яратди. Маълум ижтимоий гуруҳ ёки синфнинг хусусиятларини ўзида жамлаган ижобий ва салбий образлар воситасида ўтмиш ижтимоий тузумининг жирканч томонларини очиб ташлади. Меҳнаткашларнинг оғир аҳволи, уларнинг зулмга қарши кураши, онгининг ўсиши, бойларнинг золимлиги, қози ва ҳокимларнинг адолатсизлиги, руҳонийларнинг мунофиқлигини аёвсиз фош этди.

Ҳ. Ҳ. Ниёзийнинг ўтмиш темасидаги «Бой ила хизматчи» драмаси бошидан охиригача эркинликка интилиш, гуманизм ғоялари билан суғорилган. Унда эски дунёни танқид қилиш, янги дунё қуриш ҳақидаги ғоя катта куч билан жаранглайди. Ҳамза «Бой ила хизматчи»да ўтмишдаги барча оғирликларни елкасида кўтарган меҳнаткаш омманинг озодлик йўлидаги адолатли курашини ва бу жараёнда уларда синфий онгнинг пайдо бўлишини кўрсатади. Унинг бу идеали Ғофир, Жамилалар характерининг шаклланиш жараёнида катта кучга эга бўлди.

«Бой ила хизматчи»да ўзбек халқининг истибдод ва исканжалар, зулм ва зулматлар, ғам-аламларга қарши ўз озодлиги ва мустақиллиги учун бошлаб юборган кураш даври қамраб олинган. Кишининг киши устидан бўлган зулмига, моддий ва маънавий тутқунликка итоат этишдан бош тортиб қаршилик кўрсатган, аммо бу курашда ҳали тажрибасиз бўлган ғофирлар, жамилалар онгида уйғонган исёнкорлик ғояларини ифода этиш — пьесанинг темаси ва ғоявий мундарижасини ташкил этади. Ҳамза Ғофир ва Жамилаларнинг тақдирини, фаолиятини меҳнаткаш омма тақдири ва фаолияти билан боғлиқ ҳолда кўрсатди.

Ғофир кураш ва тўқнашувларда вояга етади.

Биз драманинг биринчи пардасида бойнинг «марҳаматидан» мамнун Ғофир ва пул кучига ишонган бой образига дуч келамиз. Бу пардада Ғофирда бой тўғрисида аниқ ҳукм йўқ. Чунки бой ҳам Ғофирни «ўғлим», Жамилани «келиним», деб ўзининг юзаки илтифоти билан хизматкори кўнглини ром қила бошлаган эди. Бунинг устига ўз хизматкорларини уйлантирган хўжайиннинг «саховати» ҳақидаги дув-дув гаплар бой хонадонидаги икир-чикирларга эътиборсиз қарашга маълум даражада сабаб бўлди.

Ҳамза драманинг сўнгги пардаларида бой хонадонининг тартиб-қоидаларини, бой оиласидаги хулқ-атворни тасвирлашга киришди. Ғофир муҳит таъсирида, ўзига қарши турган кучлар билан тўқнашувда чиниқа борди, характери шаклланиб, мустақил фикрлаш қобилияти кучайди.

Ғофир асарнинг биринчи пардасида «ҳақ гап, бой ота», «қуллуқ, бой ота», «тавба қилдик, бой ота» деган сўзлар билан хўжайини олдида тавба — тазарру қилса, драманинг иккинчи пардасидаги нутқи эса Солиҳбойни лаънатловчи сўзлар ҳисобига бойиб боради. Бунга Солиҳбойнинг Ғофирга нисбатан «ота» ўрнига қилган «марҳамати» сабаб бўлди. Солиҳбойнинг ҳимоячилари билан тўқнашув жараёнида Ғофирнинг нутқида янги-янги белгилар пайдо бўлди.

Ғофир тилида ҳаётга, атрофдаги кишиларга муносабати очиқ кўринади.

Драманинг учинчи пардасида Ғофир бойнинг вакилларини ўғирлашда айбланиб, ҳоким ҳузурига келтирилади. Ҳокимнинг дўқлари, даҳшатли Сибирь Ғофирнинг курашчан иродасини синдира олмади. Ғофирнинг «Тиз чўкиб яшагунча, тик туриб ўлмоқ яхшироқ», — деган қалб сўзлари муқаддас шиорга айланади. У номуссиз ҳаётдан, номусли ўлимни афзал билади ва сўнгги дамгача курашишга қарор қилади. Ғофир ўзи каби золимлар зулмидан қақшаганларнинг кучли ҳимоячиси даражасига кўтарилди.

Ҳамза Ғофир онги, дунёқараши ва ҳаётида вужудга келган ўзгаришларни асослаб кўрсатди.

Ҳамзанинг «Майсаранинг иши» комедиясида озодликка эришиш йўлидаги курашнинг ўзига хос формаси кўрсатилади.

Меҳнаткаш омма ўтмишда беклар, амалдорлар томонидан қаттиқ таланган, хўрланган эди. Бироқ, омма адолатсиз тақдирининг қули бўлиб қолмай, зулм ва адолатсизликка қарши бош кўтарган. Ўтмишда эзилганларнинг эзилгани хотин-қизлар ҳам бу курашдан четда қолмаган.

Ҳамза «Майсаранинг иши» комедиясида халқ ҳаётидаги мана шу ҳақиқатни бадиий ифодалаган.

Асарнинг бош қаҳрамони Майсара, Ғофир каби курашнинг онгли уюшган формасини танламади. У, ўз мақсадини инсонларнинг бахтига чанг солган душманларни мот қилиш ва жазолаш билан рўёбга чиқарди.

Майсара характеридаги ақл, идрок, ҳар қандай қийинчиликларни заковат билан ҳал қилиш каби хусусиятлар ҳам Ҳамза ижодида яратилган ижобий хотин-қизлар образидаги фазилатларни эслатади.

Майсара Ойхонни дин, шариат намояндалари қўлига туширмаслик учун бор кучини, ақлини ишга солади. Ўз режасини амалга оширишга қатъий ишонади.

Майсара Ойхон, Тоҳир, Нодира, Чўпон каби меҳнаткашларни бир-бирига дўстлик иплари билан боғлаб, уларни ўзига таянч қилиб олди. Шундан сўнг қозихонадаги ишларни фош қила бошлади. Ойхонга хуштор бўлган «жазман»ларни уйига чақирди ва уларни ҳайвон терисидан тайёрлаб қўйилган кафанларга ўради.

Ақлли ва фаросатли Майсара халқнинг муҳаббати, соф виждони ва номус-орини оёқ ости қилмоқчи бўлганларни халқ олдида шарманда қилди. Уларнинг сирини ер юзига достон қилди.

Майсаранинг ишбилармонлиги туфайли бир-бирини юракдан севган Ойхон ва Чўпонлар мақсадларига етдилар. Нодира ўз севиклиси Тоҳир билан топишди. Бу Майсарадаги ақл ва уқув ҳамда қаҳрамонликнинг бирлашиш натижаси эди.

Ҳамза ўтмиш темасидаги асарларида эксплуатацияга асосланган эски тузумнинг ярокисизлигини, антогонистик синфий жамиятда меҳнаткаш омманинг ҳаёти аянчли ва ачинарли бўлганлигини, халқ онгининг тараққиёт жараёнини кўрсатади.

С. МУСАХЎЖАЕВА,
филология фанлари кандидати.

Спорт

РАҚИБЛАР МАЪЛУМ

Европа чемпионлари кубоги ва кубок эгалари кубоги ҳамда УЕФА кубоги учун ярим финалда ўзаро куч синашадиган рақиблар чек ташлаш йўли билан аниқланди. Москванинг «Динамо» командаси кубок эгалари кубогининг ярим финалида Венанинг «Аустрия» клуби билан учрашадиган бўлди. Совет футболчилари 29 мартда Австрия командасини ўз майдонларида қабул қилишиб жавоб учрашувини Венада 12 апрелда ўтказадилар.

ЖАҲОН ЧЕМПИОНИ НОМИ УЧУН

Куни кеча Бугойнода якунланган шахматчиларнинг халқаро турнири жаҳон чемпиони Анатолий Карпов учун Виктор Корчной билан бўладиган ўйин олдидан катта синов вазифасини ўтади.

Куни кеча халқаро шахмат федерациясининг президенти Макс Эйве жаҳон чемпиони А. Карпов ва шу номга даъвогар В. Корчной ўртасидаги ўйин 16 июлда бошланишини маълум қилди. Финал баҳс Филиппиндаги Багио шаҳрида ўтказилади.

ФИНАЛЧИЛАР ДАВРАСИДА

Волейбол бўйича олий лига командалари саралаш ўйинларини тугатдилар. Тошкентнинг «Автомобилист» командаси Новосибирскда ўтказилган якунловчи тўртинчи турнинг охирги учрашувини Бокунинг «Нефтчи» командаси билан ўтказди. Биринчи учрашувда Боку волейболчилари мусобақа низомини бузганлиги сабабли ўйин бекор қилинган эди. Ана шу ўйин қайта ўтказилди. Озарбайжон волейболчилари 3:2 ҳисобида устун келишди. Ўтган куни бўлиб ўтган ўйинда эса тошкентликлар худди шундай ҳисобда мағлубият аламини олишди. Новосибирскда олти ўйин ўтказган ва бунинг учтасида ғолиб келган «Автомобилист» 12 очко тўплаб, финал саккизликда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлди.

ДАРВОЗАБОН ГОЛИ

Қўл тўпи бўйича мамлакат чемпионати биринчи лигаси вакиллари учинчи тур ўйинларини тугатдилар. Майдон эгалари Ўзбекистон давлат физкультура институти гандболчилари беш ўйин ўтказиб, тўрттасида ғолиб келдилар ва фақат бир учрашувда пешқадам Краснодарнинг физкультура институти командасига ютқаздилар, холос.

Тошкентликлар сафида энг яхши ўйин кўрсатганлардан бири команда ветерани, дарвозабон Ш. Исмоилов бўлди. У айниқса Краснодарнинг иккинчи вакили «Урожай» командаси билан бўлган ўйинда маҳоратини намойиш этди. Бир неча 7 метрлик жарима тўпларини қайтариб қолиш билан бирга, ўйин тугашига 2 минут қолганда рақиб дарвозасига гол ҳам киритди. Чемпионатда бундай ҳодиса камдан-кам содир бўлади.

Уч турдан кейин 18 очко тўплаган тошкентликлар кучли олтиликдан жой олиб туришипти.

ОЙ ТУТИЛИШИ

Қадим замонларда инсон табиат қонунларидан бехабар бўлганлиги туфайли юлдуз учишидан тортиб Қуёш ва Ой тутилиши каби осмон ҳодисаларини ғайри табиий куч сабабли деб ваҳимага тушардилар ва шовқин-сурон кўтариб Қуёшни ёки Ойни ютиб юбораётган аждаҳони ҳайдаб юбораётгандай бўлар, бу ҳодисалар табиатда унча мураккаб бўлмаган қонунлар туфайли содир бўлишини тушунмас эдилар. Эндиликда осмон жисмларининг ҳаракат қонунларидан бехабар одамлар орасида ҳам Қуёш ва Ой тутилишлари пайтида қозон, жом ва ҳокозоларни чалувчиларни топиш амри маҳол.

1610 йилда италиялик машҳур олим Галилео Галилей телескопни ихтиро қилиши инсон билан коинотни бир-бирига яқинлаштирди. Кейинги асрлар давомида Қуёш ва унинг атрофида айланиб юрган катта сайёралар — Меркурий, Венера, Ер, Марс, Юпитер, Сатурн, Уран, Нептун, Плутон ҳамда уларнинг 32 та табиий йўлдошлари, 200 мингтача кичик сайёралар, 100 мингтача кометалар (думли юлдузлар) ва сон-саноқсиз метеор жисмлар (учар юлдузлар) бутун бир ўзаро динамик боғлиқ бўлган системани — Қуёш системасини ташкил қилишлиги маълум бўлди. Ер Қуёш системасининг катта сайёраларидан бири бўлиб, Қуёшдан ўртача узоқлиги 150 миллион километрга тенг. Бу масофани Қуёшдан чиқаётган нурлар ҳар секундда 300 минг километрдан босиб ўтиб тахминан 8 минутда Ерга етиб келадилар. Ой Ернинг якка-ягона табиий йўлдоши. Унинг Ерга қанчалик яқинлигини тасаввур қилинг-а: — бизга энг яқин юлдуздан ёруғлик нури тўрт ярим йилда Ойдан эса бир ярим секундда етиб келади. Ойдан Ергача бўлган ўртача масофа 384 минг км. Ой Ер атрофини ҳар 29 ярим суткада бир марта айланиб чиқади. Ер ўз йўлдоши Ой билан бирга Қуёш атрофини 365 суткада бир марта айланиб чиқади, яъни Қуёшни атрофида Ер тўла бир айланиш даврида Ернинг атрофида Ой тахминан 12 марта айланиб чиқади ва гоҳ Қуёш томонидан гоҳ тескари томондан ўтади. Шунда Қуёш томонга ўтган Ой сояси Ерга тушиши, тескари томонга ўтган Ойга Ернинг сояси тушиши мумкин. Ундай бўлса ҳар ойда бир марта Ой ва бир марта Қуёш тутилишини кузатмаймизку, дейиш мумкин. Ҳа, дарҳақиқат шундай. Бунинг сабаби Ойнинг Ер атрофида ва Ернинг Қуёш атрофида айланишларининг текисликлари устма-уст тушмайдилар, шунинг учун ҳар янги ой пайтида Қуёш ва ҳар тўлин Ой пайтида эса Ой тутилишини кузата олмаймиз. Ой Қуёшга нисбатан гоҳ юқоридан, гоҳ пастроқдан ўтиб кетади.

Ойнинг айланиш текислиги билан Ернинг айланиш текислиги бир тўғри чизиқ бўлиб кесишадилар. Шу тўғри чизиқни Ой ҳар ойда икки мартадан кесиб ўтади. Агар тўғри чизиқни кесиб ўтиши пайтида янги Ой кунлари яқин бўлса Қуёш тутилади, тўлин ой кунлари яқин бўлса Ой тутилади. Яъни Ой тутилиши фақат тўлин ой пайти атрофида Қуёш тутилиши янги, ой пайти атрофида содир бўлиши мумкин. Ойни Ер соясига бутунлай кирган ҳолида Ойнинг тўла тутилиши ҳодисаси кузатилиб у кўпи билан икки соатча давом этиши мумкин. Соянинг ўртасидан ўтганда энг кўп вақт тутилиш кузатилади. Агар Ой Ер соясининг четидан ўтса қисман тутилиш кузатилади.

Қуёш тутилишини бир жойнинг ўзида 2—7 минутча кузатиш мумкин, аслида эса Ер сатҳида кенглиги 270 километр бўлган полосада икки соатдан ортиқроқ вақт давомида кузатиш мумкин.

1978 йил икки марта Ой тутилиши (24 март ва 16 сентябрда) ва икки марта Қуёш (7 апрель ва 2 октябрда) тутилиши кузатилади.

24 март куни содир бўладиган Ой тутилишини Ўрта Осиёнинг барча областларида кўриш мумкин. Тутилиш Тошкент вақти билан кечқурун соат 8 дан 34 минут ўтганда бошланади. 1 соату 4 минутдан сўнг Ой бети тўла бекилади. Тўла тутилиш ҳодисаси 1 соату 31 минут давом этади ва соат 23 дан 9 минут ўтганда Ой бети чап чомондан очила бошлайди. 25 мартга ўтар кечаси соат 12 дан 13 минут ўтганда Ер сояси Ой бетидан чиқиб кетади.

К. УМАРОВА,
Тошкент астрономия институтининг аспиранти.

(Газетанинг навбатдаги сони 23 мартда чиқади).

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

СУЗИШ ВОСИТАЛАРИ БЎЛГАН ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ВА ШАХСИЙ ҚАЙИҚ ЭГАЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

КИЧИК ҲАЖМДАГИ КЕМАЛАРНИ РЎЙХАТГА ОЛИШ ВА СУЗИШ ВОСИТАЛАРИНИ ҲАР ЙИЛИ ТЕХНИК КЎРИКДАН ЎТКАЗИБ БОРИШ ВАЗИФАСИ ОСВОДнинг ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИ ЗИММАСИГА ЮКЛАТИЛДИ.

Барча сузиш воситалари, чўмилчи, причаллар, понтонлар, ҳамма маркадаги ҳаво дамланадиган ясама, спорт қайиқлари, шунингдек рўйхатга олувчи инспекция ҳисобида бўлмаган моторли қайиқлар ҳам рўйхатдан ва техник кўрикдан ўтказилиши шарт.

Кемачилик инспекцияси Тошкент шаҳри, Тошкент ва Сирдарё областларида яшовчи сузиш воситалари эгаларининг барча кемаларини рўйхатга олади.

Рўйхатдан ва техник кўрикдан ўтказилмаган кемаларда сузишга рухсат этилмайди.

Сузиш воситалари ва двигателларни ҳисобдан чиқариш фақат кичик ҳажмдаги флот кемачилик инспекцияси рухсати билангина амалга оширилади.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳар, Чилонзор массиви, 22-квартал, Москва қурувчилари шаҳарчаси, 2-барак.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

8.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — «Опера билан учрашув». 15.30 — Илмий-оммабоп фильмлар. 16.10 — «Жонажон табиат». 16.30 — М. Горький. «Тубанликда» 17.00— «Бригаданинг бир куни». 17.30 —«Халқ куйлари». 17.45 — ВЛКСМнинг XVIII съезди олдидан. 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — «Учинчи йил —зарбдор йил». 19.25 — Концерт. 20.00 — «Даъвогарлар ва жавобгарлар» спектакль) 21.30 — «Вақт». 22.00 — «Ҳужжатли экран». 23.25 — Жан Ферра куйлайди.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.00 — «Юлдузча». 18.30 — «Иккинчи она тилини ўрганамиз». 18.55 — «Автоматлаштирилган бошқарув системаси қурилиш хизматида». 19.15 — «Ахборот». 19.30— «Наврўз байрами». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Наврўз байрами». 21.30 — «Вақт» — (Москва). 22.00 — «Кўкламги экиш — дастлабки имтиҳон». 22.15 — «Қилич ва қалқон» (бадиий фильм, 2-серия).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — «Кўза» (бадиий фильм) 19.30 — «Ҳозирги замон совет шеъриятига обзор». 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — «Организм ва атроф муҳит» (ўқув кўрсатуви) 21.00 — Ҳужжатли фильм.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 21|III да **Травиата**, 22|III да **Спартак**, 23|III да **Тоҳир ва Зуҳра.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 21|III да **Келинлар қўзғолони**, 22|III да **Кўрмайин босдим тиконни.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 22|III да **Гулбаҳор қани?**, 29|III да **Олифта**, 24|III да **Хонума хоним**, 25|III да **Шаҳзода ва етим қиз.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 21|III да **Ишқ қурбонлари**, 22|III да **Ҳаммомга бало борми?**, 23|III да **Ўқилмаган саҳифа.**

Кино

САНЪАТ САРОЙИ — **Тиль ҳақида афсона** (3—4 серия-лар, катта зал, кундуз ва кечқурун).

Олишув — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12, 14, 16, 18, 20, 21.30).

Яккама-якка — «НУКУС» (тоқ соатларда).

Хайрли таваккал — «МОСКВА» (жуфт соатларда).

Куз (тоқ соатларда), **Оғиш бурчаги ноль** (жуфт соатларда) — «ҚОЗОҒИСТОН».

Бизнинг бурчимиз — «ВОСТОК» (10.30, 12, 14, 16, 18, 19.40, 21.10).

Бу ишнинг менга дахли йўқ — «ДРУЖБА» жуфт соатларда).

Баркамол эркак — «ЧАЙКА» (12, 14, 16, 18, 19.30, 21.00).

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; Масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; маданият — 325558; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894

Р. 12915. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Д—2368. К